

LAPPEENRANTA

Suurisuo Osayleiskaava-alueen arkeologinen inventointi 2023

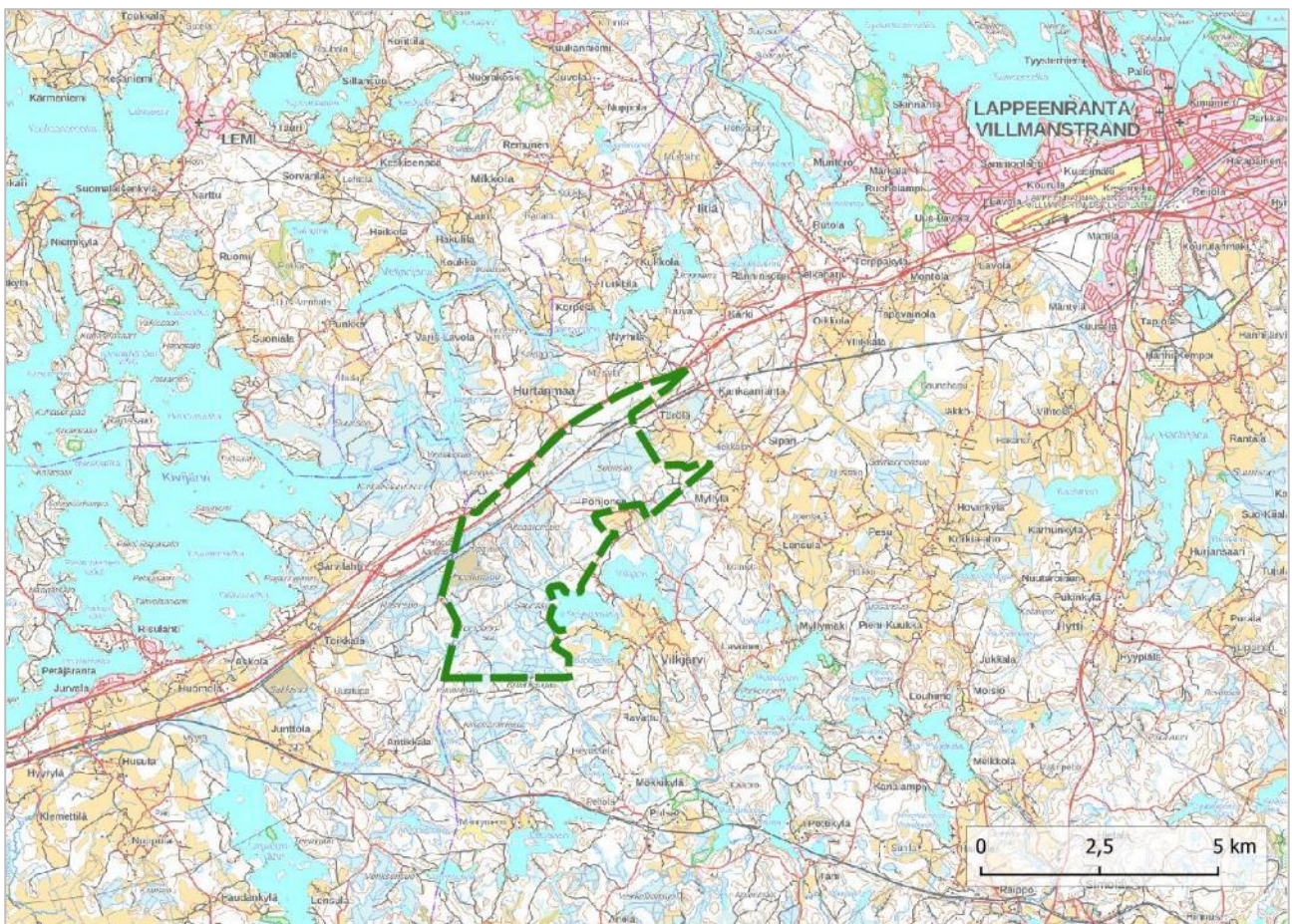
Tilaja:
Envineer Oy

Toteuttaja:
Heilu Oy

Sisällysluettelo

1. Inventointialueen perustietoja	5
2. Arkeologinen inventointi	10
Esiteyt	10
Maasto- ja jälkityöt	10
3. Tulokset	12
4. Yhteenveto	13
5. Muinaisjäännöskohteet	14
Kiinteät muinaisjäännökset	16
1. Pitkäsuo.....	16
2. Pitkäkangas	18
3. Pitkäkangas 2	19
4. Mäkärniemenmäki	20
5. Mäntysaari.....	22
6. Heinäsuo.....	24
7. Heinäsuo 2	26
8. Ylinen Viipurintie Kangas.....	27
9. Suokannanmäki	29
10. Leppäkorvensuo.....	31
11. Leppäkorvensuo 2.....	32
12. Rukassuo	33
13. Haivuorenkallio	35
14. Porossillanmäki.....	37
15. Tupavuorenkorpi 2	39
16. Tupavuorenkorpi.....	40
17. Kolmikannanmäki	42
18. Huuhansuo.....	43
19. Repovuorenmanner	45
20. Tomperinvuori.....	46
21. Harkivenmäki	48
Muu kulttuuriperintökohde:	50
22. Alttarikivi.....	50

23. Tupavuori.....	52
24. Kalso	54
Muut havainnot:	56
25. Maakellari	56
Lähteet:	59

Kartta 1. Vihreällä rajattu inventointialue sijaitsee Lappeenrannan lounaispuolella. MK 1:150 000.

Tiivistelmä

Lappeenrannan kaupungilla on käynnissä keskustan lounaispuolella sijaitsevan Suurisuon alueen osayleiskaavoitus. Paikalle on suunnitteilla aurinkovoimapuisto, jonka hankealueella tuli tehdä arkeologinen inventointi kaavoitusta varten. Inventoinnin maastotyöt tehtiin kolmen päivän aikana syys-lokakuussa 2023.

Alueelta tunnettiin yksi kiinteä muinaisjäänös (tervahauta) ennen inventointia. Inventoinnin tuloksena alueelta löydettiin 20 uutta kiinteää muinaisjäänöstä ja kolme muuta kulttuuriperintökohdetta. Kiinteistä muinaisjäänöksistä kymmenen on historiallisen ajan rajamerkkejä, kahdeksan tervahautoja ja yksi on hiilimiilu-alue. Yksi kohteista on pois käytöstä jäänyt historiallisen Ylisen Viipurintien linjaus. Muiksi kulttuuriperintökohteiksi luokiteltiin kaksi tarinapaikkaa ja yksi autioitunut yksinäistila.

Arkistotiedot

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Sinikka Kärkkäinen
Kenttätyöaika:	20.9. ja 2. ja 4.10.2023
Tutkimusten rahoittaja:	Envineer Oy
Alueen lähistön aikaisemmat tutkimukset:	Timo Jussila, Inventointi 1998 Vesa Laulumaa, inventointi 2014
Taustakartat:	Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelu (WMTS) 10/2023
Käytetty koordinaatisto:	ETRS-TM35FIN, korkeus N2000
Raportin kuvat:	Sinikka Kärkkäinen

Kansikuva: Pohjosen kylässä sijaitseva ”alttarikivi”, jota pidetään vanhan kansan kirkkona. Pohjoiseen.

1. Inventointialueen perustietoja

Inventointialue sijaitsee noin 13 kilometriä Lappeenrannan keskustasta lounaaseen, kuutostien (Vt6), Vilkjärven ja Keskimmäinen-järven väliin jäävällä alueella. Alueen koko on noin 15,4 km². Alue sijoittuu ulomman Salpausselän reunalle ja sen kaakkoispuoliselle suo- ja metsäalueelle. Alueen maasto oli pääosin havupuuvaltaista talousmetsää ja ojitettua kosteikkoaluetta. Paikoitellen alueella on kallioisempia ja maastoltaan avonaisempia mäkialueita. Ympäri aluetta on eri kokoisia ja -ikäisiä hiekan- ja soranottoaikoja ja alueen länsireunalla on Huuhansuon turvetuotantoalue.

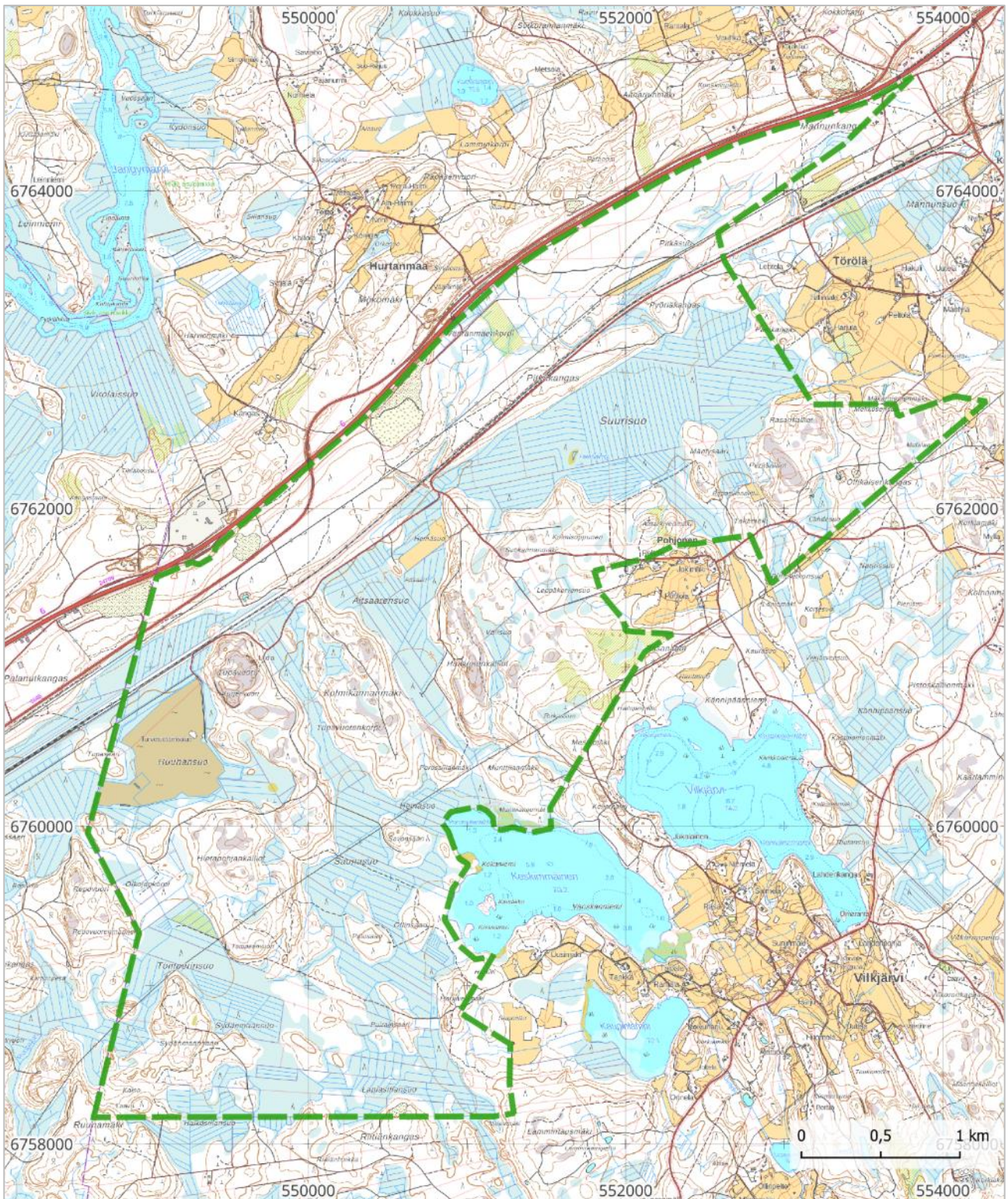
Ulompi Salpausselkä on muodostunut, kun sulavan mannerjään reuna pysähtyi kylmenemisjakson aikana noin 10 200 eKr. Mannerjään vetäytymisen jälkeen Salpausselän eteläpuoli oli pienten luotojen ja saarien täplittämää avomerta. Vesi kuitenkin laski nopeasti lähes 30 metriä noin 55-65 metrin korkeustasolle paljastaen laajoja maa-alueita. Lappeen alueen eteläosan järvet ovat syntyneet juuri tässä niin sanotussa Yoldia- vaiheessa noin vuosina 9200-8600 eKr.¹ Suurin osa Lappeenrannan tunnetuista kivikautisista asuinpaikoista sijoittuu Salpausselän pohjoispuolelle, mutta vuoden 1998 muinaisjäännösinventoinnissa Timo Jussila löysi kivikautisia asuinpaikkoja myös Salpausselän eteläpuolelta. Inventointiraportissaan Jussila onkin todennut Salpausselän eteläpuolisten pienten järvien rannat potentiaalisiksi kivikautisten asuinpaikkojen havaitsemiselle. Hän on havainnut muinaisia rantatörmä Keskimmäisessä noin 73 metrin korkeudella ja Vilkjärvessä noin 75 metrin tasolla. Vilkjärven läheisyydestä on tehty myös kivikautisia irtolöytöjä. Keskimmäinen- järven muinaisrantavyöhykkeet ulottuvat nyt inventoitavalle alueelle.

Inventointialueella ei ole vanhojen karttojen perusteella sijainnut historiallista asutusta, mutta alueen läheisyydessä sijaitsee Pohjosen ja Vilkjärven kylät. Vilkjärven kylä on ollut asutettuna jo viimeistään 1500-luvulla, sillä vuoden 1546 kymmenysveroluettelon mukaan kylässä on ollut 8 taloa.² Alueen isojako on tehty 1835-1844- välisenä aikana, jolloin on tehty myös alueen vanhimmat kartat. Vanhojen karttojen perusteella inventointialue on ollut asumaton takamaata ja kartoissa on nähtävissä vain historiallisia rajalinjoja sekä alueen luoteisreunassa kulkeva Ylinen Viipurintie.

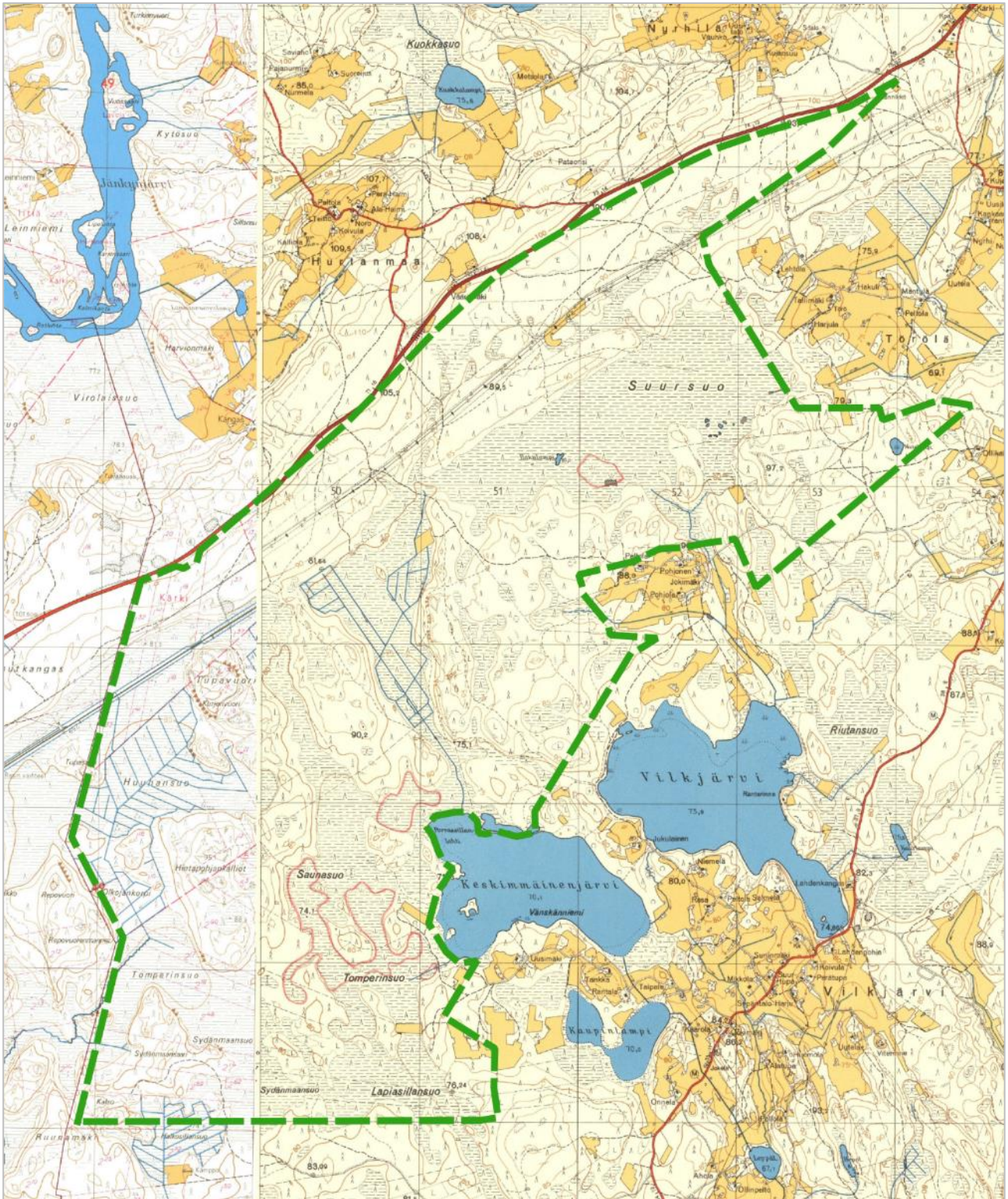
Inventointialueelta tunnettiin ennen inventointia yksi kiinteä muinaisjäännös, tervahauta *Pitkäkangas* (muinaisjäännöstunnus 1000025819). Vesa Laulumaa on paikantanut sen voimajohtolinjan inventoinnissa vuonna 2014. Muita arkeologisia inventointeja alueella ei tiettävästi ole tehty.

¹ Laakso et al. 2011: 19-20

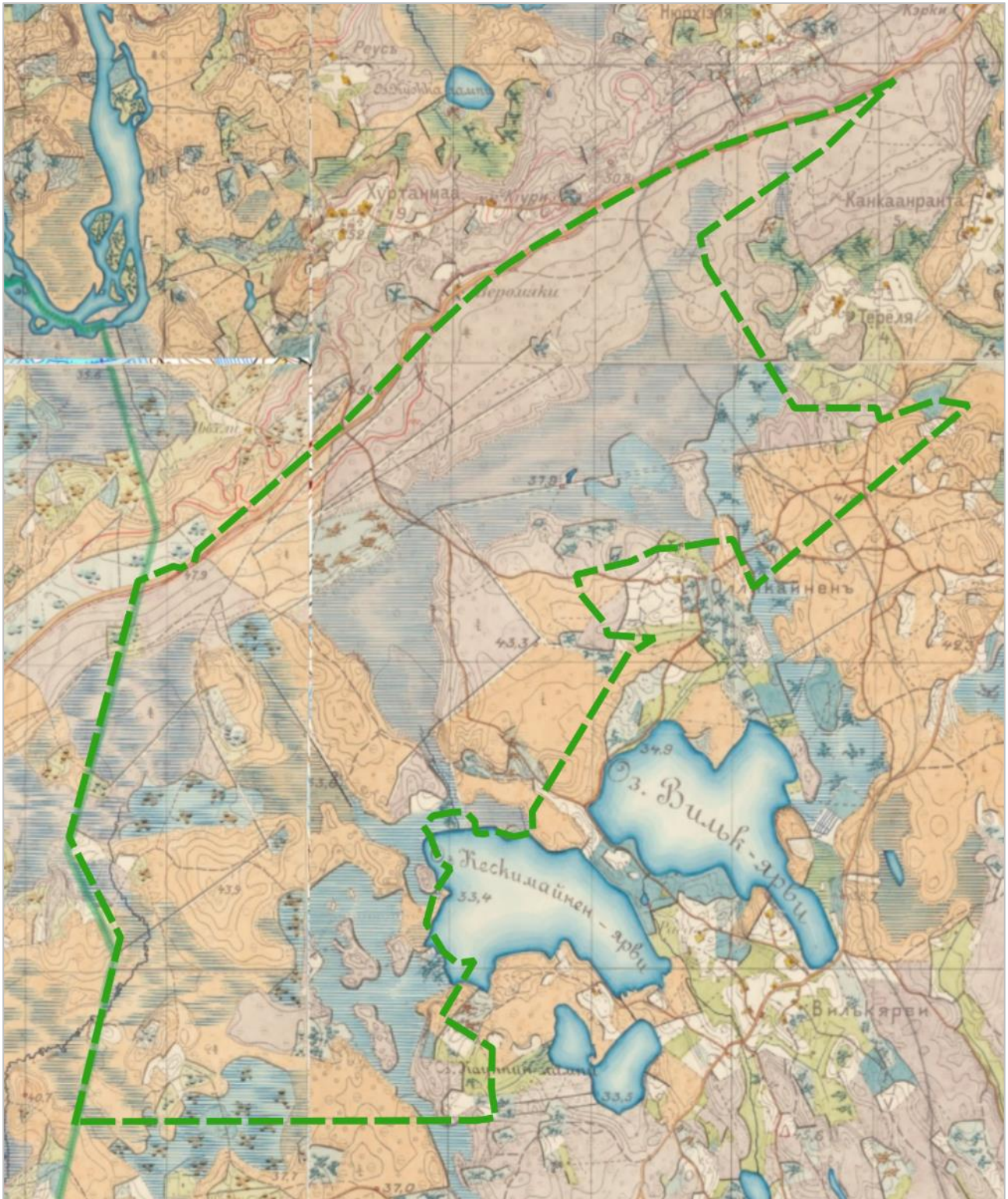
² Laakso et al. 2011:132

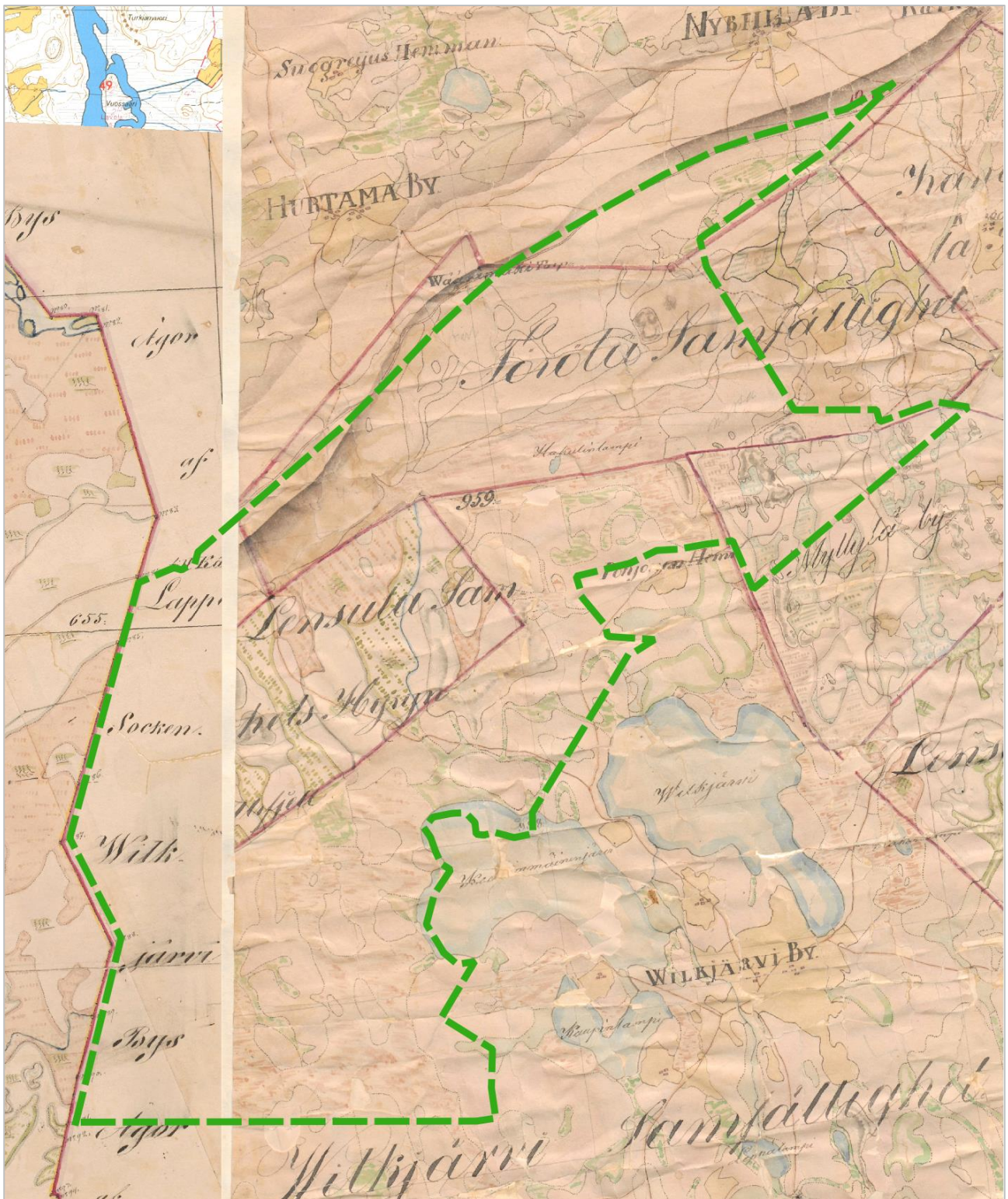
Kartta 2. Inventointialue rajattu vihreällä katkoviivalla. MK 1: 35 000.

Kartta 3. Inventointialue vuoden 1957 (oik.) ja 1970 peruskartoilla.

Kartta 4. Inventointialue vuoden 1891 senaatinkartalla.

Kartta 5. Inventointialue vuoden 1845 pitäjänkartalla.

2. Arkeologinen inventointi

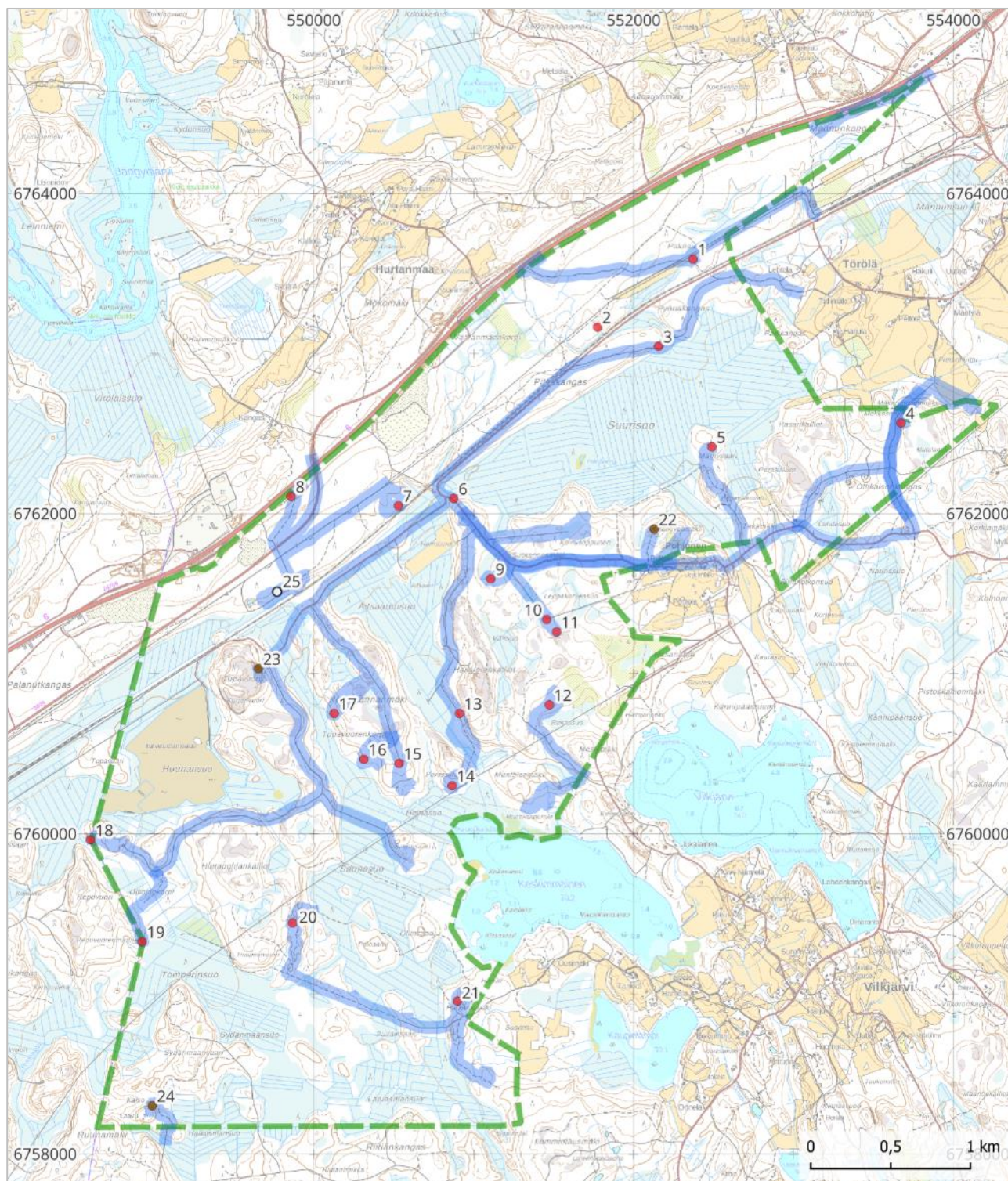
Esityöt

Inventoinnin esityövaiheessa selvitettiin osayleiskaava-alueen tunnetut muinaisjäännöskohteet ja sen läheisyyteen aikaisemmin kohdistuneet arkeologiset tutkimukset. Aineistojen hakuun käytettiin Museoviraston ylläpitämää Kulttuuriympäristön palveluikkunaa (kyppi.fi). Ennen maastotyövaihetta perehdyttiin myös inventointialueen historiaan paikallishistoriikkien ja vanhojen karttojen (isojako- ja pitäjänkartat, senaatinkartta ja vanhat peruskartat) avulla. Karttoja haettiin Kansallisarkiston ja Maanmittauslaitoksen arkistoista. Historiallisista kartoista selvitettiin mm. vanhoja tielinjauksia, historiallisen asutuksen sijainteja ja muita arkeologisesti mielenkiintoisia kohteita, kuten kylien välisiä rajapyykkeitä. Inventoinnin valmisteluvaiheessa käytiin läpi Maanmittauslaitoksen rinnevarjoste-aineistoa ja varjostettua korkeusmallia arkeologisesti mielenkiintoisten maastonmuotojen ja anomalioiden, kuten tervahautojen, havaitsemiseksi. Inventoitavalta alueelta käytiin silmämääräisesti läpi myös GTK:n tuottama maaperäaineisto Maankamara-palvelusta, josta tarkasteltiin pääasiassa kivistä asutukselle sopivia hiekkaisia ja hiesuisia maastonkohtia. Esitöissä käytiin läpi myös YVA-ohjelman lausunnoista ja mielipiteistä kerätty arkeologiaa koskeva kooste.

Maasto- ja jälkityöt

Inventoinnin maastotyöt toteutettiin kolmen päivän (20.9, 2.10 ja 4.10.2023) aikana syyslokakuussa 2023. Inventointi tehtiin vaihtelevassa syyssäässä ja havainnointiolosuhteet olivat pääosin hyvät. Aluetta käytiin läpi jalkaisin ja tehtiin silmämääräistä havainnointia. Hiekkaisiin tai muuten sopivanoloiisiin maastonkohtiin tehtiin koepistoja lapiolla. Esitöissä havaitut kohteet, anomaliat sekä arkeologisesti potentiaaliset maastonkohdat tarkastettiin. Keskimmäisen muinaisrantavyöhykkeitä tarkasteltiin niiltä osin, kun maaston kasvusto sen salli. Monin paikoin aluskasvillisuus oli kuitenkin tiheää nuorta kuusikkoa tai vyötärönkorkuista lehtipuuta, ja havainnointimahdollisuudet olivat olemattomat. Kivikautisia asuinpaikkoja voisi hyvinkin löytyä Keskimmäisen vanhoilta rantavyöhykkeiltä, mutta niiden löytämiseen tarvitsisi enemmän resursseja (aikaa), kuin mitä yleiskaavatasoinen inventointi tarjoaa.

Inventoinnissa tehdyt havainnot dokumentointiin muistiinpanoin ja valokuvin. Havaintojen sijainnit sekä kuljetut reitit tallennettiin käsiGPS-paikantimella (Garmin Montana 680, tarkkuus +/- 5–10 m). Maastossa havaituille kohteille määriteltiin aluerajaus maastohavaintojen sekä MML:n rinnevarjosteen perusteella. Inventointiraportti karttoineen laadittiin maastotöiden jälkeen lokakuussa 2023.

Kartta 6. Maastossa havaitut kohteet ja kuljetut reitit. MK 1: 35 000.

3. Tulokset

Inventoinnin tuloksena alueelta löydettiin 20 uutta kiinteää muinaisjäännöstä. Niistä kymmenen on historiallisia rajamerkkejä. Maastossa tarkastettiin lähinnä historiallisten rajalinjojen taitepisteitä, mutta muutama rajapyykki havaittiin sattumalta myös suoralta rajalinjalta. Alueen vanhin kartta, jossa rajat näkyvät, on tehty vasta 1800-luvun alkupuolella. Alueen kylät ovat kuitenkin olleet olemassa jo 1500-luvulla, joten rajalinjatkin ovat mitä todennäköisimmin 1800-lukua vanhempia ja tämän vuoksi rajapyykit määriteltiin kiinteiksi muinaisjäännöksiksi.

Toiseksi eniten maastossa havaittiin uusia tervahautoja, joita on yhteensä yhdeksän. Kaksi vierekkäin sijainnutta hautaa rajattiin samaksi kohteeksi (kohde 16, Tupavuorenkorpi). Alueelta tunnettiin yksi tervahauta (kohde 2) ennen inventointia, jota ei tarkastettu tämän hankkeen yhteydessä. Yksi esitöissä havaituista, rinnevarjosteessa tervahaudalta näyttänyt kohde paljastui maastossa kolmeksi vierekkäiseksi hiilihaudaksi. Alueella on suorakaiteen muotoisia kuoppamiiluja, joista kaikista havaittiin noen- ja hiilensekaista maata. Yhteen kuoppaan on pystytetty kyltti, jossa lukee ”sudenkuopat”. Kenties paikallisten keskuudessa on aikaisemmin puhuttu ”sysikuopista”, joka on ajan saatossa muotoutunut ”sudenkuopiksi”.

Inventointialueen luoteisreunassa on kulkenut historiallinen Ylinen Viipurintie. Aivan aluerajauksen vieressä sijaitsee pois käytöstä jäänyt osuus vanhasta tielinjauksesta (kohde 8). Ylinen Viipurintie on ollut Hämeenlinnasta Salpausselän harjuja myöten Lappeenrantaan ja edelleen Viipuriin kulkenut vanha tielinjaus, jonka juuret voivat juontua jopa 1300-luvulle. Nykyinen Kuutostie (Vt6) on Luumäen ja Lappeenrannan kohdilla tehty pääosin vanhan Ylisen Viipurintien päälle niin. Pois käytöstä jääneitä tieosuuksia ei sen vuoksi ole säilynyt kovinkaan montaa, jonka vuoksi nyt havaittu osuus määriteltiin kiinteäksi muinaisjäännökseksi.

Inventoinnissa havaittiin myös kolme kohdetta, jotka luokitellaan muuksi kulttuuriperintökohteeksi. Kaksi näistä (kohteet 22 ja 23) ovat tarinapaikkoja, joihin liittyy paikallista perimätietoa. Kohteet ovat kuitenkin luonnonmuodostelmia, eikä niiden alueilta havaittu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Kulttuuriperintökohteeksi luokiteltiin myös alueen lounaiskulmassa sijainneen Kalson yksinäistilan rauniot. Tilaa on asutettu perimätiedon mukaan 1800-1900-luvuilla ja se on autioitunut ennen 1900-luvun puoliväliä.

Muinaisjäännöskohteiden lisäksi alueen luoteisreunassa havaittiin melko modernilta vaikuttava kellarikuoppa. Sen vieressä on kaksi betonista tukipilarin perustusta ja todennäköisesti hiekanottoon liittyviä loivia kuoppia. Kohde on käsitelty raportissa muuna havaintona, eikä sitä katsota muinaisjäännöskohteeksi.

4. Yhteenveto

Lappeenrannan kaupunki on laatimassa osayleiskaavaa keskustan lounaispuolella sijaitsevalle Suurisuon alueelle aurinkovoimapuistoa varten. Hankkeeseen liittyvän arkeologisen inventoinnin maastotyöt tehtiin kolmen päivän aikana syys-lokakuussa 2023.

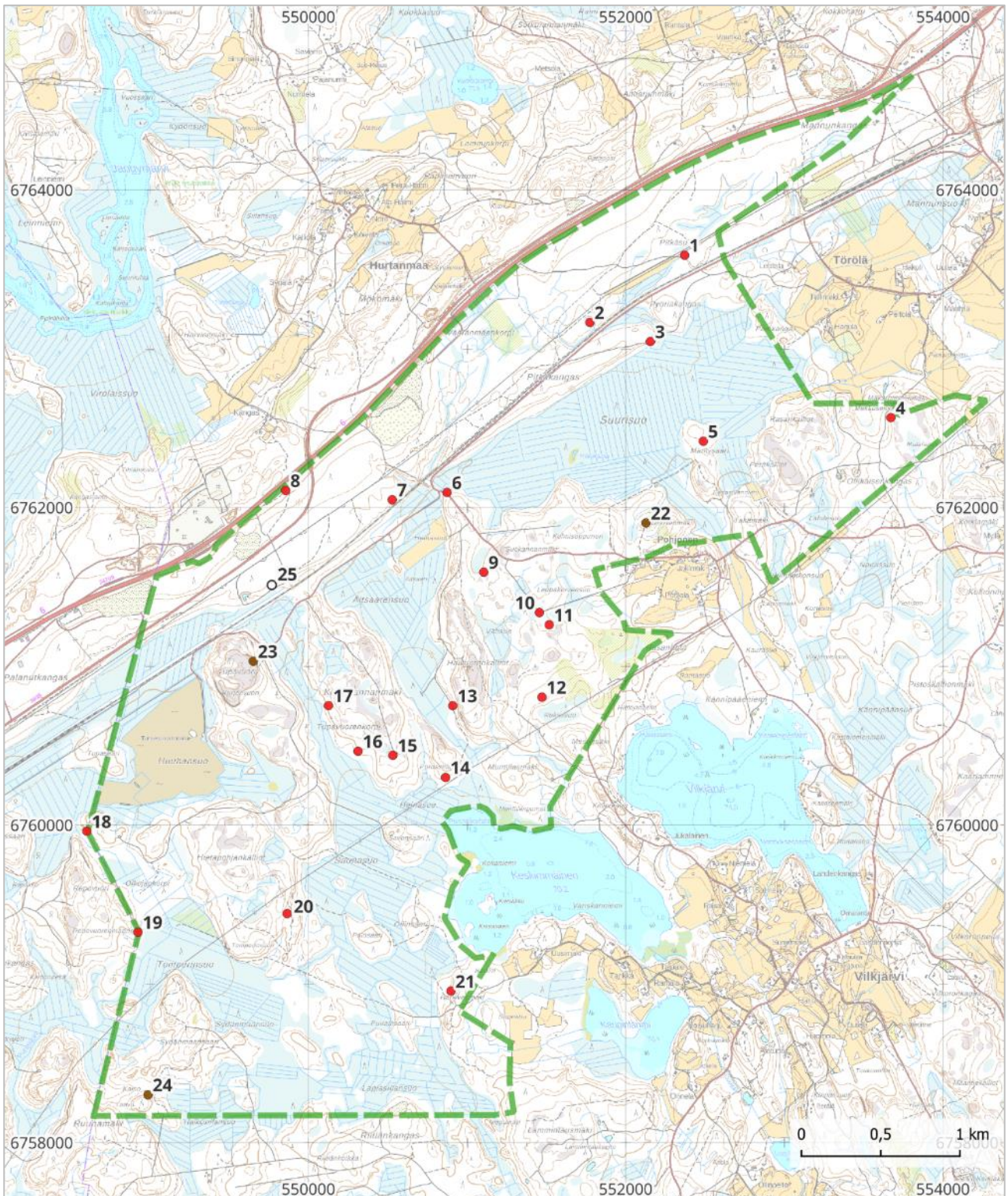
Hankealueelta tunnettiin yksi kiinteä muinaisjäännös ennen inventointia. Inventoinnin jälkeen alueelta tunnetaan 21 kiinteää muinaisjäännöstä ja kolme muuta kulttuuriperintökohdetta. Lisäksi alueelta havaittiin modernilta vaikuttava kellarikuoppa.

Sinikka Kärkkäinen

23.10.2023

Heilu Oy

5. Muinaisjäännöskohteet

Kartta 7. Kiinteät muinaisjäännökset (1-21) punaisella ja muut kulttuuriperintökohteet (22-24) ruskealla. Valkoisella muu havainto (25).

Kohdetaulukko:

Nro	Nimi	Status	Tyyppi	Ajoitus	N	E
1	Pitkäsuo	Kiinteä muinaisjäännös	Kivirakenteet, rajamerkit	Historiallinen	6763589	552372
2	Pitkäkangas (1000025819)	Kiinteä muinaisjäännös	Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	Historiallinen	6763165	551775
3	Pitkäkangas 2	Kiinteä muinaisjäännös	Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	Historiallinen	6763045	552155
4	Mäkärniemenmäki	Kiinteä muinaisjäännös	Kivirakenteet, rajamerkit	Historiallinen	6762565	553672
5	Mäntysaari	Kiinteä muinaisjäännös	Kivirakenteet, rajamerkit	Historiallinen	6762417	552490
6	Heinäsuu	Kiinteä muinaisjäännös	Kivirakenteet, rajamerkit	Historiallinen	6762092	550874
7	Heinäsuu 2	Kiinteä muinaisjäännös	Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	Historiallinen	6762049	550529
8	Ylinen Viipurintie Kangas	Kiinteä muinaisjäännös	Kulkuväylät, tienpohjat	Historiallinen	6762107	549856
9	Suokannanmäki	Kiinteä muinaisjäännös	Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	Historiallinen	6761593	551106
10	Leppäkorvensuo	Kiinteä muinaisjäännös	Kivirakenteet, rajamerkit	Historiallinen	6761336	551457
11	Leppäkorvensuo 2	Kiinteä muinaisjäännös	Kivirakenteet, rajamerkit	Historiallinen	6761259	551517
12	Rukassuo	Kiinteä muinaisjäännös	Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	Historiallinen	6760805	551472
13	Haivuorenkallio	Kiinteä muinaisjäännös	Kivirakenteet, rajamerkit	Historiallinen	6760751	550909
14	Porossillanmäki	Kiinteä muinaisjäännös	Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	Historiallinen	6760299	550864
15	Tupavuorenkorpi 2	Kiinteä muinaisjäännös	Kivirakenteet, rajamerkit	Historiallinen	6760437	550534
16	Tupavuorenkorpi	Kiinteä muinaisjäännös	Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	Historiallinen	6760464	550313
17	Kolmikannanmäki	Kiinteä muinaisjäännös	Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	Historiallinen	6760751	550126
18	Huuhansuo	Kiinteä muinaisjäännös	Kivirakenteet, rajamerkit	Historiallinen	6759958	548603
19	Repovuorenanner	Kiinteä muinaisjäännös	Kivirakenteet, rajamerkit	Historiallinen	6759323	548926
20	Tomperinvuori	Kiinteä muinaisjäännös	Työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut	Historiallinen	6759441	549866
21	Harkivenmäki	Kiinteä muinaisjäännös	Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat	Historiallinen	6758954	550899
22	Alttarikivi	Muu kulttuuriperintö-kohde	Kultti- ja tarinapaikat, tarinapaikat	Ajoittamaton	6761902	552128
23	Tupavuori	Muu kulttuuriperintö-kohde	Kultti- ja tarinapaikat, tarinapaikat	Historiallinen	6761031	549652
24	Kalso	Muu kulttuuriperintö-kohde	Asuinpaikat, yksinäistalot	Historiallinen	6758300	548988

Kiinteät muinaisjäännökset

1. Pitkäsuu

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet, rajamerkit

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6763589 E 552372 z 90 m mpy

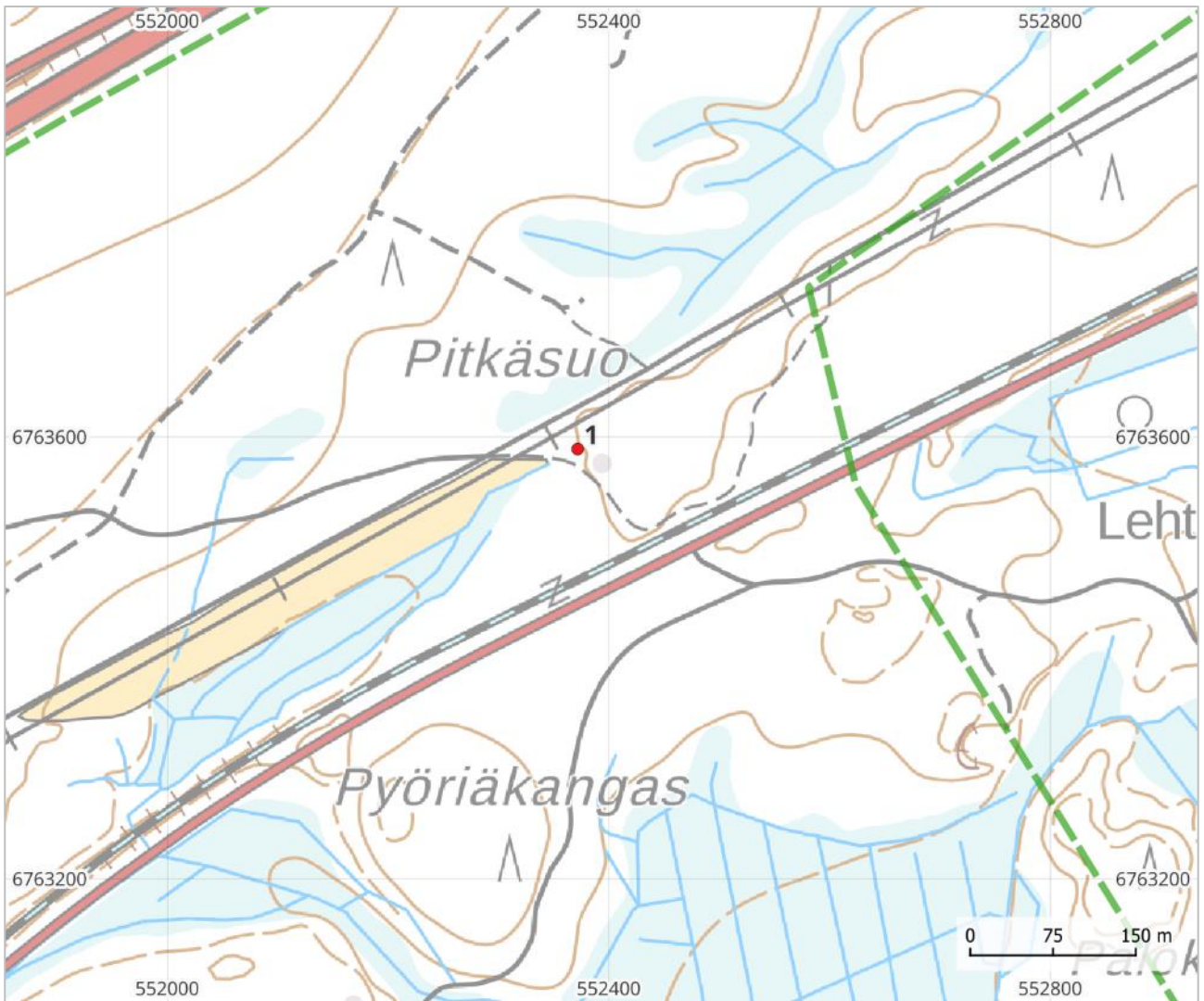
Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

Inventointihavainnot:

Rajapyykki sijaitsee Vt 6:n ja junaradan väliin jäävällä Pitkäsuon alueella, voimajohtoaukan eteläpuolella. Pyykissä on suorakaiteen muotoinen, noin 1,3 x 2 metrin kokoinen kiviperustus, jonka korkeus on noin 30 cm. Perustuksen päällä on puoliympyrän muotoinen viisarikivi, jonka korkeus on noin 50 cm. Pyykin ympärillä kasvaa nuoria kuusia. Paikalla on Törölän ja Kärjen kylien raja, joka näkyy vuosien 1839-44 toimeenpanokartassa sekä vuoden 1845 pitäjänkartassa. Pyykki on myös yhä käytössä olevien kiinteistörajojen taitepisteessä.

Kuva 1. Pyykki sijaitsee nuorten kuusten keskellä. Etelään.

Kartta 8. Kohteen 1 sijainti voimajohtolinjan eteläpuolella. Inventointialueen raja vihreällä. MK 1:6000.

2. Pitkäkangas

Muinaisjäännöstunnus: 1000025819

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6763165 E 551775 z 88-89 m mpy

Koordinaattiselite: Kohteen tunnettu muinaisjäännöspiste

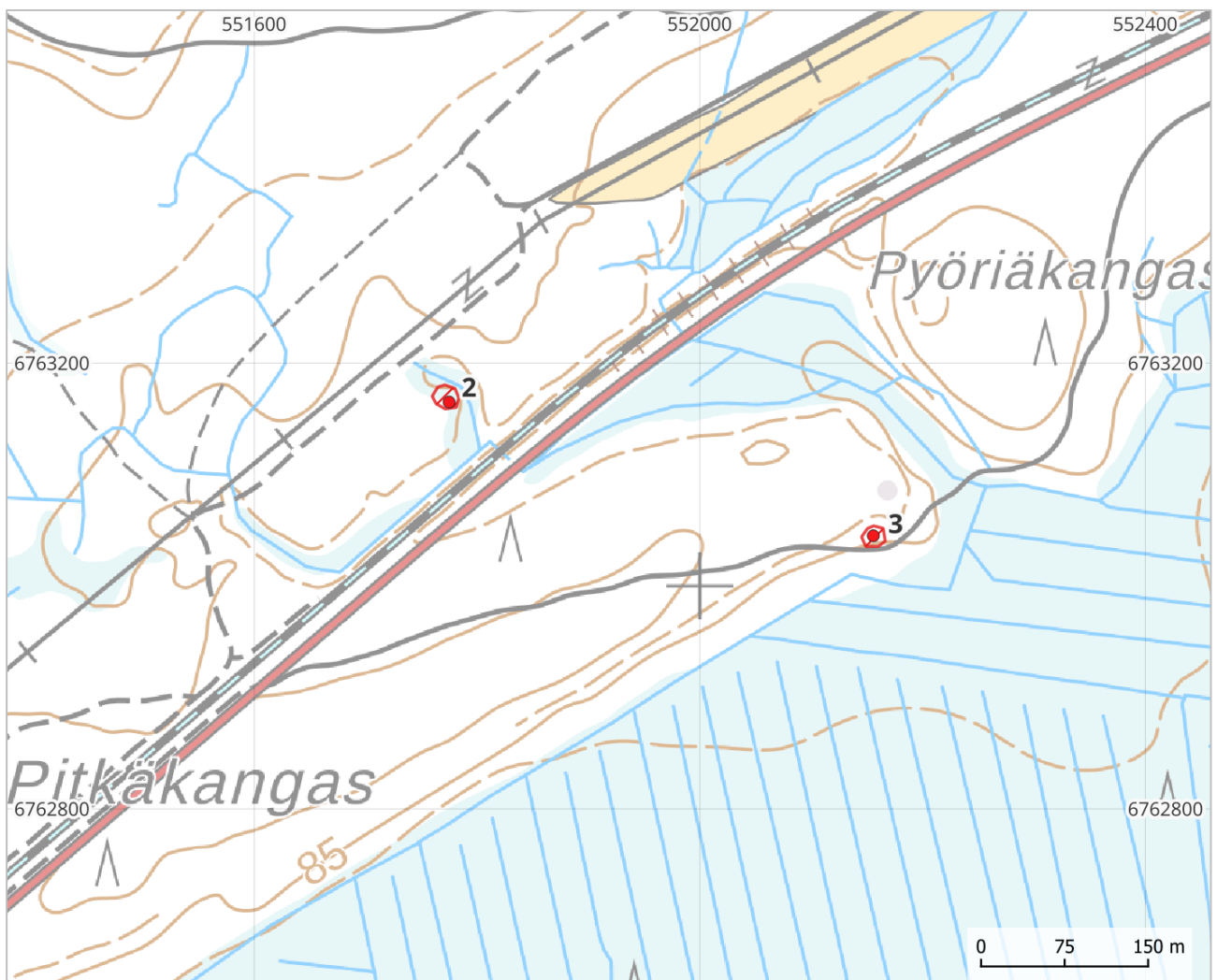
Aiemmat tutkimukset: Vesa Laulumaa inventointi 2014

Aiemmat tiedot:

Tervahauta sijaitsee Pitkäkankaalla junaradan ja voimalinjan välissä molempiin on matkaa noin 60 metriä. Haudan halkaisija vallin ulkoreunasta mitattuna on noin 20 metriä. Ympäristö on tiheää mäntytaimikkoa. Tervahauta erottui ilmalaserkeilauskuvassa.

Inventointihavainnot:

Kohde on löydetty vuonna 2014, eikä sitä nyt tarkastettu tässä inventoinnissa.

Kartta 9. Kohteiden 2 ja 3 sijainnit. MK 1: 6000.

3. Pitkäkangas 2

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6763045 E 552155 z 84-86 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus, tervahaudan keskipiste

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee Suurisuo pohjoislaidalla, nimettömän hiekkatien pohjoispuolella, aivan tien vieressä. Paikalla kasvaa melko tiheää havumetsää ja puita kasvaa myös tervahaudan päällä. Hauta on pyöreä ja sen halkaisija on kokonaisuudessaan noin 15 metriä. Vallin korkeus ylärinteen puolella on noin 1 metri, alarinteessä 1,5 metriä ja keskiosa on loivasti kuopalla. Valleja kiertää noin 40 cm:n syvyinen oja. Halssi sijaitsee haudan eteläpuolella, alarinteessä. Ks. kartta edellisen kohteen yhteydestä.

Kuva 2. Tervahaudan päällä kasvaa nuoria havupuita. Kaakkoon.

4. Mäkärniemenmäki

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet, rajamerkit

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6762565 E 553672 z 92 m mpy

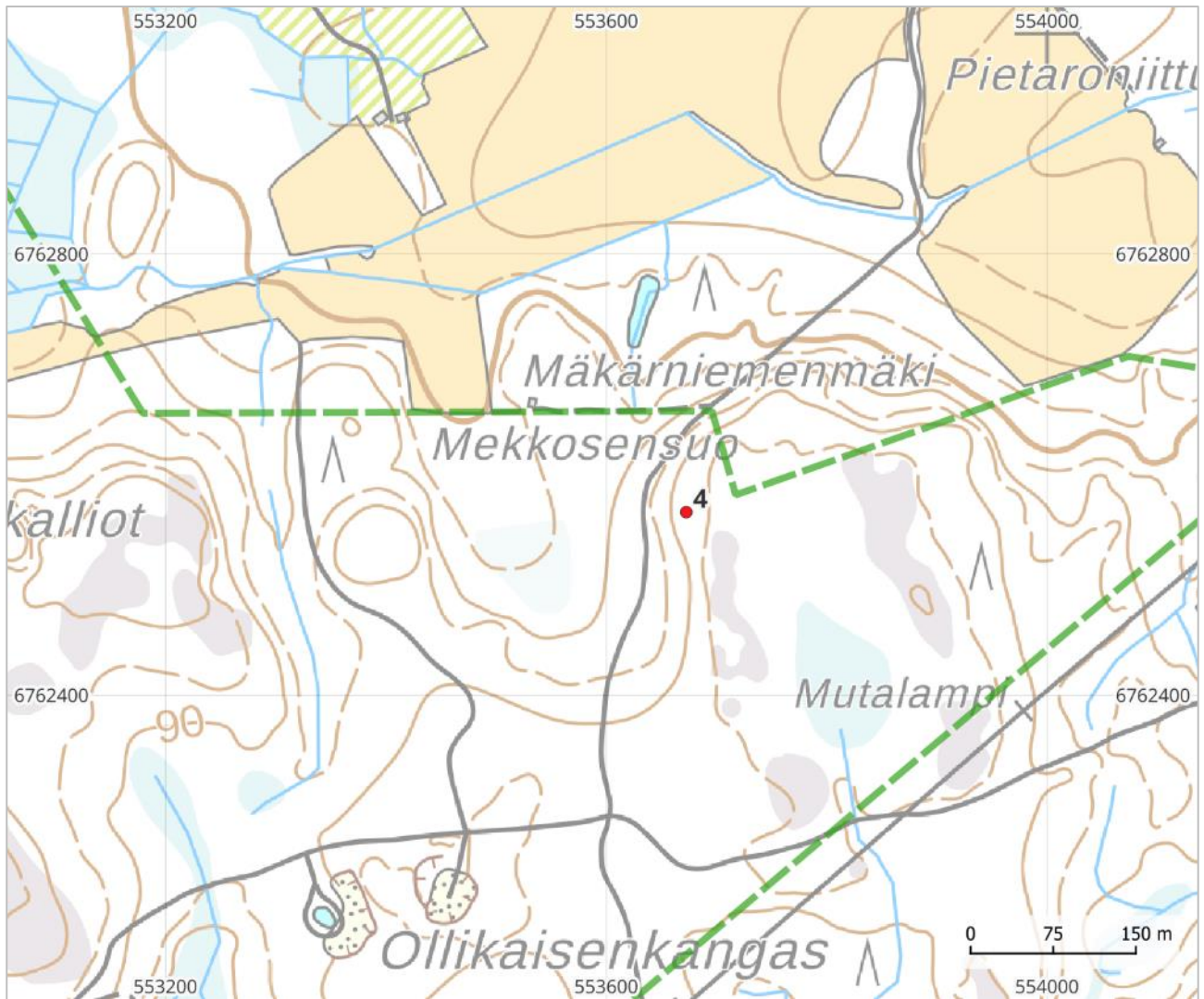
Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

Inventointihavainnot:

Rajamerkki sijaitsee Ollikaisenkankaalta Törölään vievän metsätien itäpuolella, mäen rinteeseen yläosassa. Pyykissä on ovaalin muotoinen ladottu kiviperustus, jonka korkeus on noin 50 cm. Perustuksen keskellä on viisarikivi, jonka korkeus on noin 90 cm. Kiveen on kaiverrettu ”N 172”. Kyseinen pyykki näkyy vuosien 1839-1840 toimeenpanokartassa numerolla 172. Pyykki on sijainnut Myllylän kylän ja Törölän välillä ja on yhä käytössä olevan kiinteistörajan taitepisteessä.

Kuva 3. Pyykki sijaitsee kiinteistöjen välisellä avoimella rajalinjalla. Pohjoiseen.

Kartta 10. Kohteen 4 sijainti inventointialueen itäosassa. MK 1: 6000.

5. Mäntysaari

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyypit: Kivirakenteet, rajamerkit

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6762417 E 552490 z 85 m mpy

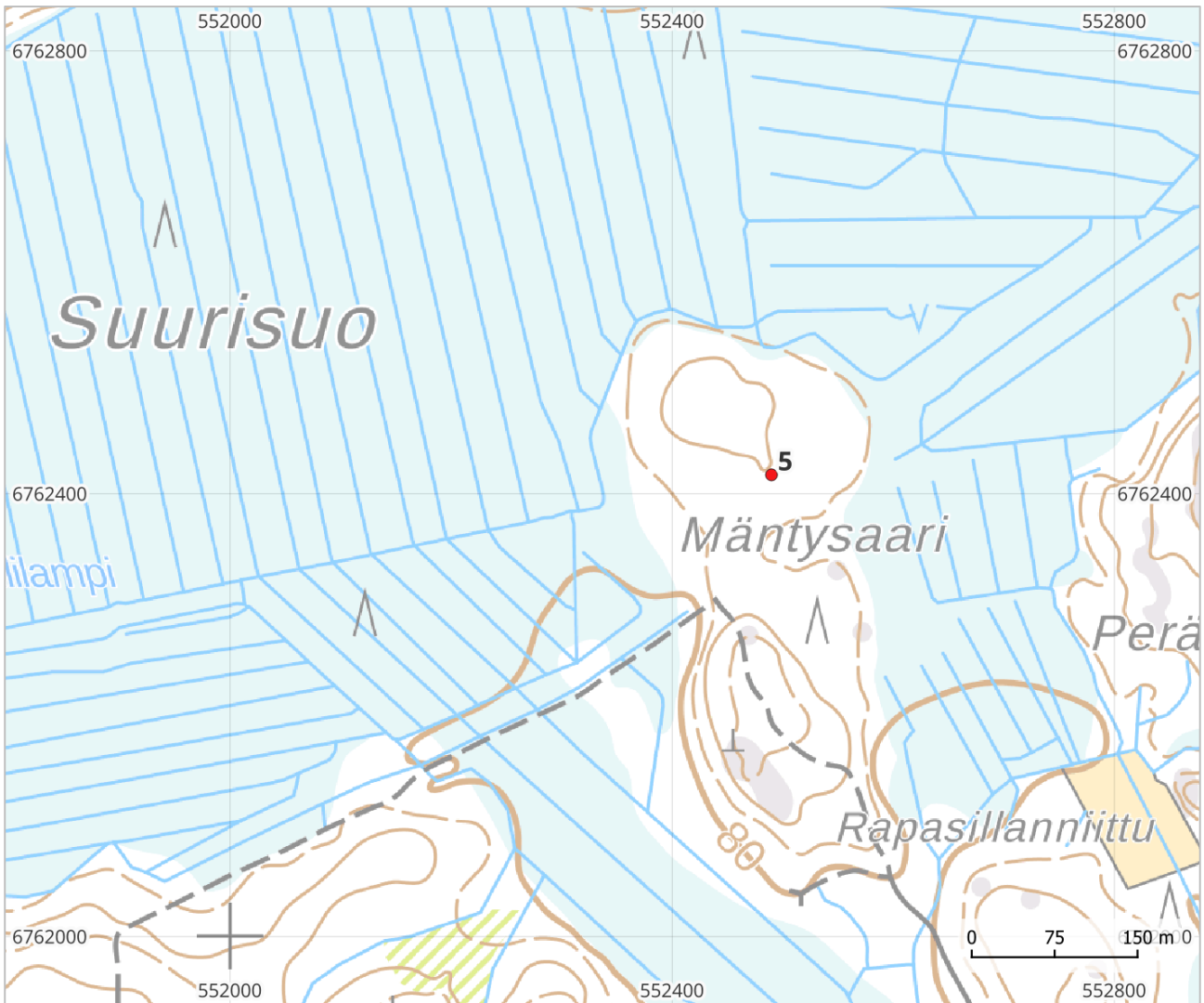
Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

Inventointihavainnot:

Suurisuon alueen eteläosassa sijaitsee Mäntysaari- niminen korkeampi maastonkohta, jonka keskellä rajapyykki sijaitsee. Pyykkinä toimii isohko, noin 1,6 metriä korkea kivi, jonka juurelle on aseteltu kolme kiviriviä rajalinjojen suuntaisesti. Sammaloituneissa kiviriveissä on pääosin yksi kivikerros ja niiden korkeus on noin 15-30 cm ja pituus 1,2-1,5 metriä. Pyykki on sijainnut Törölän, Myllylän ja Vilkjärven kylien rajalla ja se näkyy Vilkjärven isojakokartassa (1839-1844) sekä pitäjänkartalla (1845). Pyykki on myös yhä käytössä olevien kiinteistörajojen taitepisteessä.

Kuva 4. Suuren kiven juureen on aseteltu kolme kiviriviä rajalinjojen suuntaisesti. Koilliseen.

Kartta 11. Kohteen 5 sijainti Suurisuon eteläpuolella. MK 1: 6000.

6. Heinäsuo

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet, rajamerkit

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6762092 E 550874 z 80 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

Inventointihavainnot:

Rajapyykki havaittiin Pohjosentien itäpuolella, Suurisuon länsireunalla. Pyykissä on neliskulmainen, sammaloitunut kiviperustus, jonka korkeus on noin 25 cm ja halkaisija noin 1,6 metriä. Keskellä on kolmion muotoinen viisarikivi, jonka korkeus on noin 70 cm. Pyykki on Vilkkjärven kylän, Törölän ja Lensulan yhteismaiden rajalla vuosien 1839-1844 isojakokartassa ja myös vuoden 1845 pitäjänkartassa. Paikalla on yhä käytössä oleva kiinteistörajojen taitepiste.

Kuva 5. Rajapyykki sijaitsee Pohjosentien itäpuolella. Luoteeseen.

Kartta 12. Kohteiden 6 ja 7 sijainnit. MK 1:6000.

7. Heinäsuo 2

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6762049 E 550529 z 87-88 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus, tervahaudan keskipiste

Inventointihavainnot:

Kuutostien kaakkoispuolella sijaitsevalla tasaisella mäntykankaalla, aivan junaradan vieressä havaittiin tervahauta. Hauta on pyöreä ja sen halkaisija on noin 17 metriä. Loivahkon vallin korkeus ylärinteen puolelta on vain noin 30 cm, mutta alarinteen puolelta noin metrin. Vallien leveys on noin 2-3 metriä ja keskiosa on kuopalla, jonka syvyys on noin 60 cm. Halssi sijaitsee haudan kaakkoisreunalla, junaradan puolella. Ks. kartta edellisen kohteen yhteydestä.

Kuva 6. Tervahauta sijaitsee avoimella mäntykankaalla, junaradan vieressä. Kaakkoon.

8. Ylinen Viipurintie Kangas

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Kulkuväylät, tienpohjat

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6762107 E 549856 z 102-103 m mpy

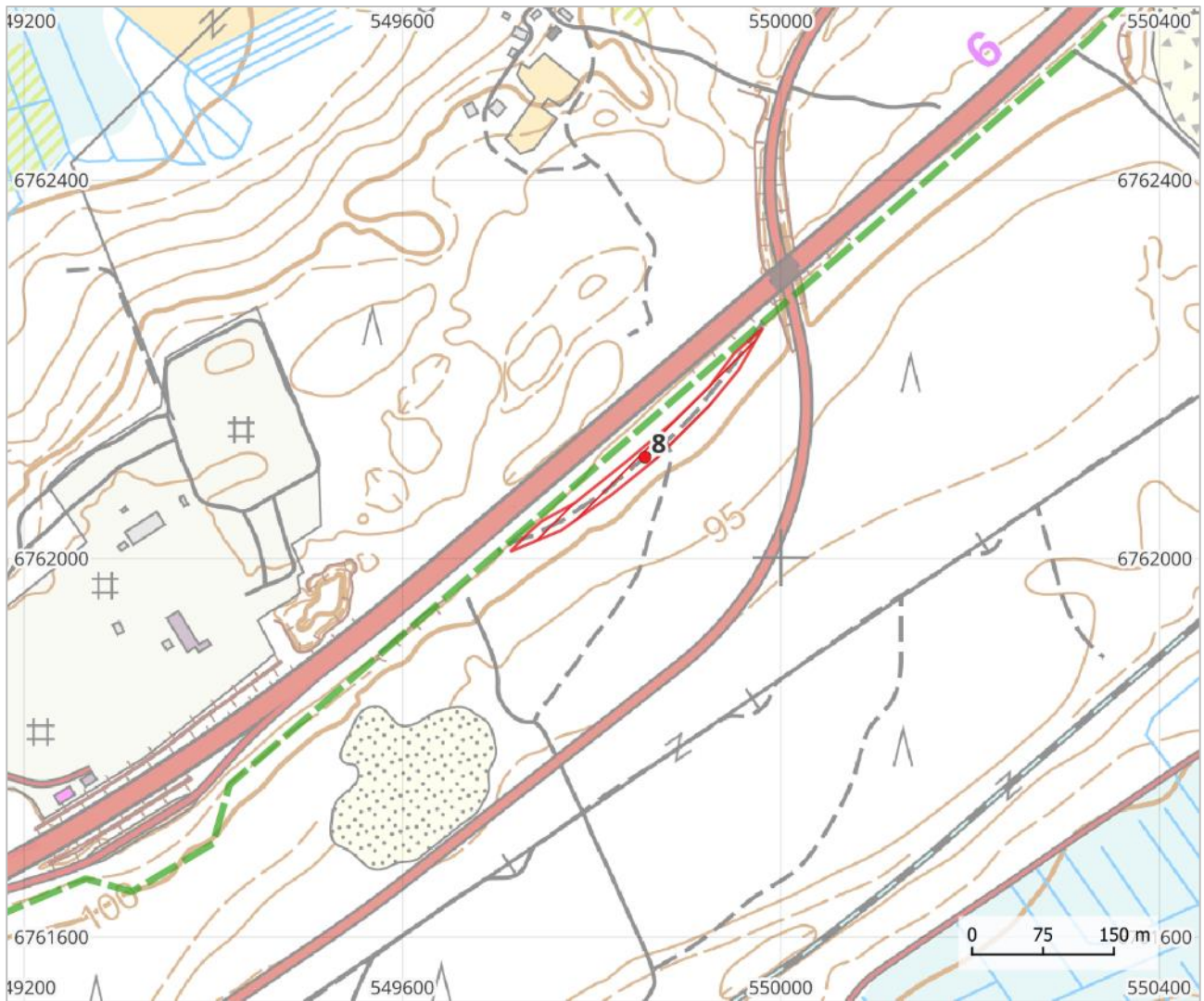
Koordinaattiselite: GPS maastomittaus, pois käytöstä jääneen osuuden keskikohta

Inventointihavainnot:

Lappeenrannan kunnan länsirajalla, kuutostien kaakkoispuolella ja Kartiopuu Oy:n teollisuusalueen itäpuolella havaittiin noin 340 metrin osuus pois käytöstä jäänyttä Ylinen Viipurintien linjausta. Tie on ollut käytössä vielä vuoden 1957 peruskartalla, mutta 1970-luvun peruskartalla kuutostietä on jo suoristettu ja vanhan tien loiva kaarre on jäänyt pois käytöstä. Pois käytöstä jäänyt osuus on hiekka/ sorapäälysteinen ja tien leveys on noin 6-7 metriä. Tien eteläpuolella kulkee matala oja ja sen pohjoispuolella on pengerrystä. Tien pientareet ja reunat ovat melko umpeenkasvaneet ja tiestä näkyy lähinnä ajourien kohdat.

Kuva 7. Pois käytöstä jäänyt osuus erottuu maastosta vielä hyvin. Lounaaseen.

Kartta 13. Kohteen 8 sijainti ja aluerajaus Kuutostien kaakkoispuolella. MK 1:7000.

9. Suokannanmäki

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6761593 E 551106 z 88 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus, tervahaudan keskipiste

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee Pohjosentien eteläpuolella ja Suokannanmäen länsireunalla sijaitsevan kosteikkoalueen kaakkoisreunalla. Se on tehty pienen kallioisen mäenrinteen reunalle. Hauta on pyöreä ja sen halkaisija on noin 11 metriä. Vallin korkeus ylärinteen puolella on noin 40 cm ja alarinteen puolella noin 1,5 metriä. Keskiosa on loivasti kuopalla, jonka syvyys on noin 80 cm. Halssi sijaitsee haudan luoteisreunalla, alarinteen puolella. Noin 10 metriä haudan luoteispuolella havaittiin kaksi noin puolen metrin syvyistä kuoppaa, joista toinen on neliskulmainen (halk. 1,1 m) ja toinen suorakaiteen muotoinen (1,1 x 2 m). Kuopat ovat mukana kohteen aluerajauksessa.

Kuva 8. Tervahaudan päällä kasvaa eri-ikäisiä puita. Lapio on pystyssä haudan kuopassa. Luoteeseen.

Kuva 9. Haudan luoteispuolella havaittiin kaksi kuoppaa. Lounaaseen.

Kartta 14. Kohteiden 9-11 sijainnit. MK 1:6000.

10. Leppäkorvensuo

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet, rajamerkit

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6761336 E 551457 z 92 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

Inventointihavainnot:

Leppäkorvensuon luoteispuolella, ja nimettömän metsätien mutkan lounaispuolella sijaitsee vaatimaton rajapyykki. Pyykissä on matala, sammaloitunut kiviperustus, jonka päällä on rajalinjan suuntaisesti asetettu litteä viisarikivi. Pyykin korkeus on kokonaisuudessaan noin 45 cm. Paikalla kulkee Vilkjärven kylän ja Lensulan yhteismaiden suora rajalinja 1839-1844 isojaonkartassa ja vuoden 1845 pitäjänkartalla. Karttoihin ei ole merkitty pyykkiä kyseiselle paikalle, mutta ei ole poissuljettua, etteikö se olisi historiallinen. Se on myös yhä käytössä olevalla suoralla kiinteistörajalla. Ks. kartta edellisen kohteen yhteydestä.

Kuva 10. Pienenhö rajapyykki sijaitsee metsätien vieressä. Pohjoiseen.

11. Leppäkorvensuo 2

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet, rajamerkit

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6761259 E 551517 z 92 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

Inventointihavainnot:

Leppäkorvensuon eteläpuolella, nimettömän metsätien mutkasta noin 85 metriä kaakkoon sijaitsee hyvin säilynyt rajapyykki. Pyykissä on neliskulmainen kiviperustus, jonka halkaisija on noin 1,2 metriä ja korkeus noin 50 cm. Keskellä on ”väärinpäin” oleva kolmionmuotoinen viisarikivi, johon on kaiverrettu numero 286. Viisarikiven korkeus on noin 50 cm. Pyykki on Vilkkjärven kylän ja Lensulan yhteismaiden rajalla vuosien 1839-1844 isojaonkartassa ja vuoden 1845 pitäjänkartalla. Se on myös yhä käytössä olevien kiinteistörajojen taitepisteessä. Ks. kartta kohteen 9. Suokannanmäki yhteydestä.

Kuva 11. Rajapyykin viisarikivessä on numero 286. Lounaaseen.

12. Rukassuo

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6760805 E 551472 z 87 m mpy

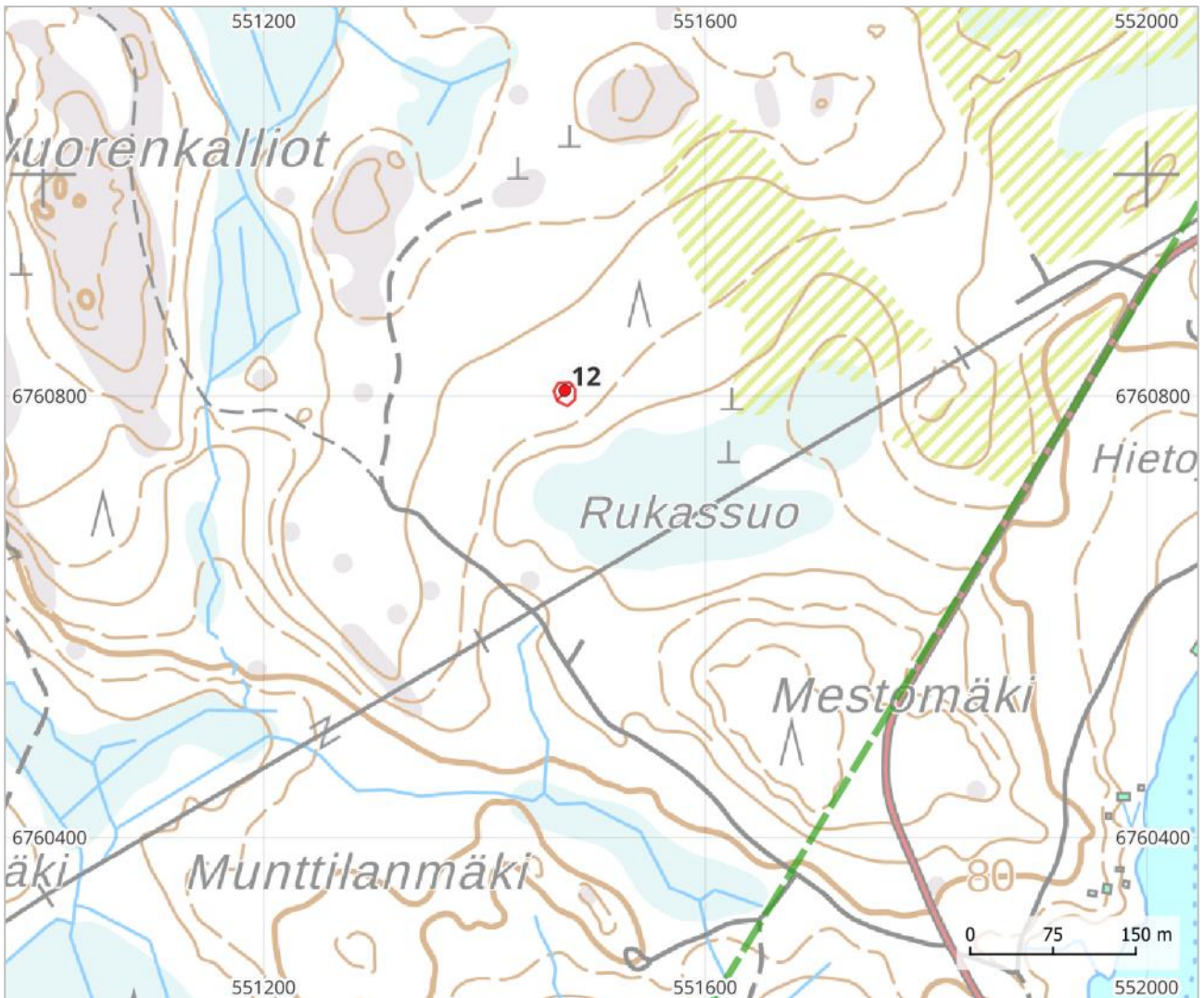
Koordinaattiselite: GPS maastomittaus, tervahaudan keskipiste

Inventointihavainnot:

Rukassuon pohjoispuolella, avoimessa kuusimetsässä havaittiin hyvin loivapiirteinen tervahauta. Hauta on malliltaan pyöreä ja sen halkaisija on noin 13 metriä. Vallit ovat matalat, ylärinteen puolelta lähes maan tasaiset ja alarinteessä noin 40-50 cm. Keskiosa on loivasti kuopalla ja siihen tehdyssä lapionpistossa havaittiin hiilen- ja noensekaista hiekkaa. Halssi on sijainnut haudan eteläpuolella, siitä on jäljellä vain loiva ojamainen painauma. Maa on paksun sammaleen peittämä ja kohdetta on hieman vaikea havaita epätasaisessa maastossa.

Kuva 12. Rukassuon pohjoispuolella sijaitseva tervahauta on hyvin loivapiirteinen. Lounaaseen.

Kartta 15. Kohteen 12 sijainti Rukassuon pohjoispuolella. MK 1:6000.

13. Haivuorenkallio

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet, rajamerkit

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6760751 E 550909 z 76 m mpy

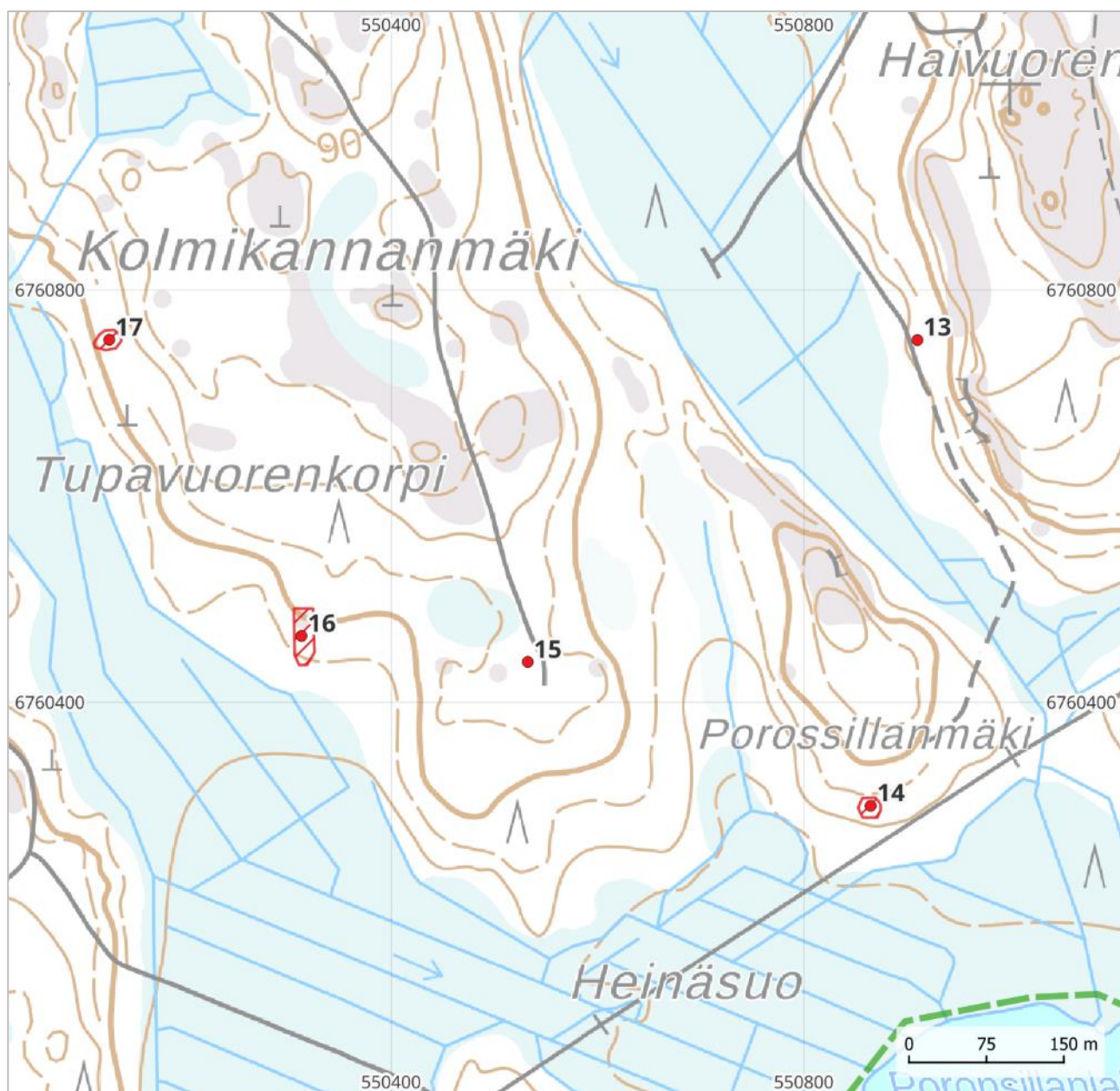
Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

Inventointihavainnot:

Rajapyykki sijaitsee Haivuorenkallion lounaisreunalla, nimettömän metsätien itäpuolella. Pyykki sijaitsee ojan ulkopientareella ja sen vierestä on ajettu metsäkoneella. Pyykki on sammaloitunut kivikasa, jonka halkaisija on noin metrin ja korkeus noin 20 cm. Pyykin keskelle on laitettu pystyyn puukeppi. Paikalla kulkee Vilkjärven kylän ja Lensulan yhteismaiden suora raja vuosien 1839-1844 isojaonkartassa ja vuoden 1845 pitäjänkartalla. Isojakokarttaan kyseiselle paikalle on merkitty pyykki nro 23.

Kuva 13. Pyykki sijaitsee tien itäpuolella, ojan penkereellä. Pohjoiseen.

Kartta 16. Kohteiden 13-17 sijainnit. MK 1:6000.

14. Porossillanmäki

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6760299 E 550864 z 75-76 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus, tervahaudan keskipiste

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee Keskimmäinen- järven luoteispuolella, Porossillanmäen etelälaidalla. Hauta erottuu muusta ympäristöstä selkeästi runsaamman aluskasvillisuuden vuoksi. Hauta on pyöreä ja sen halkaisija on noin 16 metriä. Vallien korkeus on 0,6-1,2 metriä ja leveys 3-3,5 metriä. Vallin eteläpuolella on suorakaiteen muotoinen (0,7 x 1,3 m) ja noin metrin syvyinen kuoppa, tervanlaskukuoppa. Ks. kartta edellisen kohteen yhteydestä.

Kuva 14. Lappio on pystyssä tervahaudan keskellä. Länteen.

Kuva 15. Vallin eteläpuolella on tervanlaskukuoppa. Koilliseen.

15. Tupavuorenkorpi 2

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet, rajamerkit

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6760437 E 550534 z 83 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

Inventointihavainnot:

Aitsaarensuon ja Saunasuon väliin jäävän Kolmikannanmäen eteläosassa, Tupavuorenkorvessa havaittiin rajapyykki. Se sijaitsee nimettömän metsätien päässä, kääntöpaikan länsipuolella. Pyykissä on neliön muotoinen kiviperustus, jonka halkaisija on noin 1,1 metriä ja korkeus noin 70 cm. Keskellä on viisarikivi, jonka yläreunassa on pyöreä reikä. Viisarikiven korkeus on noin 50 cm. Paikalla kulkee yhä käytössä oleva kiinteistöraja, mutta pyykki näkyy myös Vilkjärven isojakokartalla (1839-1844) ja pitäjänkartalla (1845). Isojakokartassa pyykki on nro 285. Ks. kartta kohteen 13. Haivuorenkallio yhteydestä.

Kuva 16. Pyykki sijaitsee metsätien avoimen kääntöpaikan reunassa, kuusimetsän rajalla. Luoteeseen.

16. Tupavuorenkorpi

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6760464 E 550313 z 77-80 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus, tervahautojen keskipiste

Inventointihavainnot:

Tupavuorenkorven lounaisosassa havaittiin kaksi vierekkäin tehtyä tervahautaa. Haudat sijaitsevat länsilounaaseen laskevassa rinteessä, noin 35 metrin etäisyydellä toisistaan. Molemmat haudat ovat pyöreitä ja halkaisijaltaan noin 14 metriä. Haudoista etelänpuoleinen on hieman loivapiirteisempi ja sen keskeltä on ajettu metsäkoneella. Vallin korkeus ylärinteen puolelta on noin 40 cm ja alarinteen puolelta noin 1,6 metriä. Vallien leveys on noin 4 metriä. Länsipuolella sijaitseva, ojamainen, loiva halssi on parin metrin pituinen. Parin metrin päässä haudan eteläpuolella on kaksi loivaa, pitkänomaista kuoppaa. Pohjoisempi haudoista on hivenen selkeäpiirteisempi. Vallin korkeus ylärinteen puolella on noin 50 cm ja alarinteessä noin 1,8 metriä. Vallien leveys on noin 3-3,5 metriä. Ojamainen halssi on haudan länsipuolella ja sen pituus on noin 3 metriä. Ks. kartta kohteen 13. Haivuorenkallio yhteydestä.

Kuva 17. Etelänpuoleinen tervahauta. Lappio on pystyssä haudan keskellä. Lounaaseen.

Kuva 18. Tervahaudoista pohjoisempi. Lapio on tervahaudan halssissa, vallin vieressä. Koilliseen.

17. Kolmikannanmäki

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6760751 E 550126 z 80-81 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus, tervahaudan keskipiste

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee Kolmikannanmäen länsireunalla, mäntymetsäisessä rinteessä. Haudan päällä kasvaa eri-ikäisiä havupuita. Hauta on muodoltaan pyöreä ja sen halkaisija on noin 14 metriä. Vallien korkeus on 0,6-1,1 metriä ja leveys 3-4 metriä. Halssi sijaitsee haudan länsipuolella. Noin viis metriä haudan länsipuolella havaittiin pyöreähkö kuoppa, jonka halkaisija oli noin metrin. Ks. kartta kohteen 13. Haivuorenkallio yhteydestä.

Kuva 19. Kolmikannanmäen tervahauta sijaitsee avoimehkossa mäntymetsässä. Itään.

18. Huuhansuo

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet, rajamerkit

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6759958 E 548603 z 78 m mpy

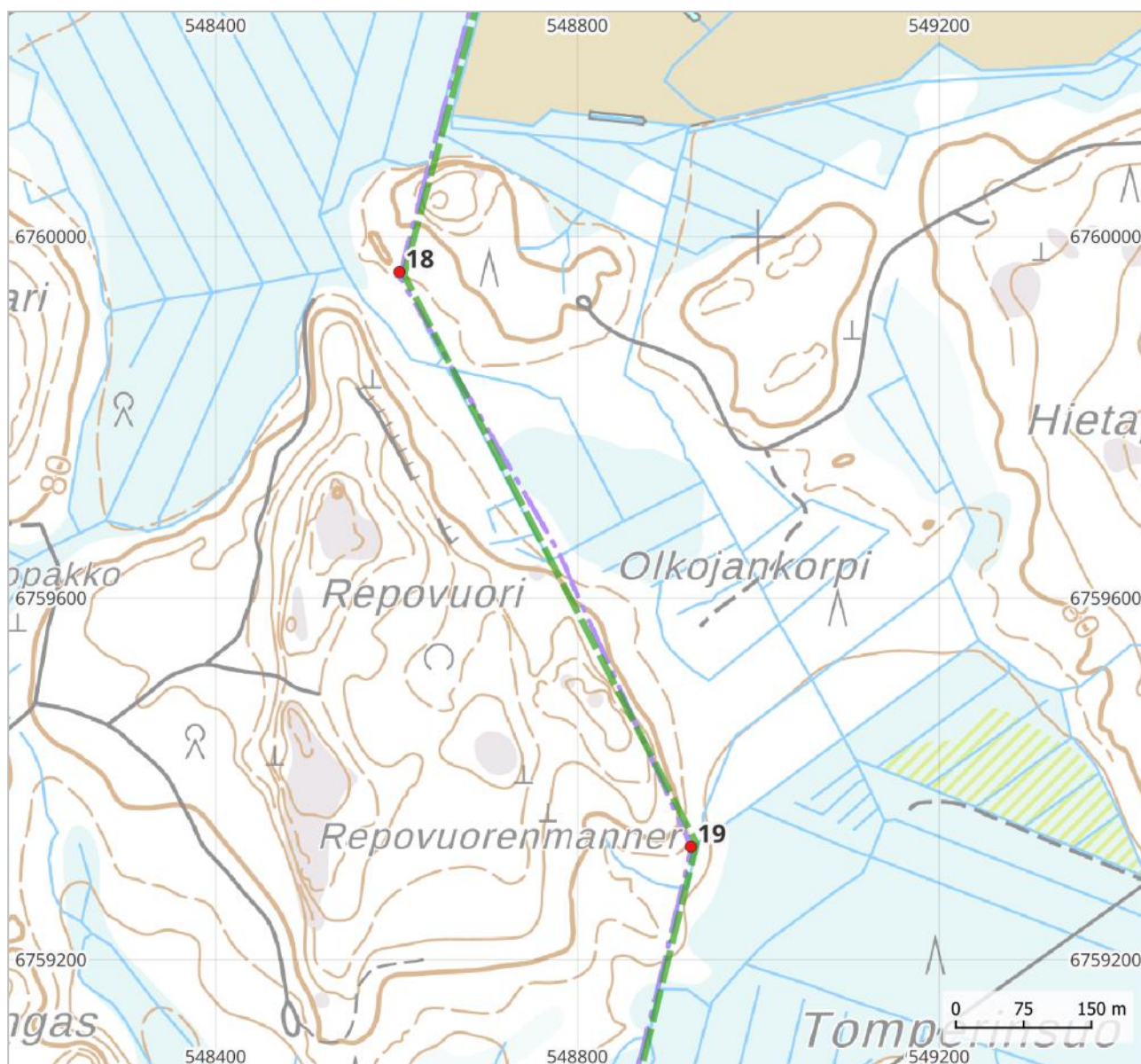
Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

Inventointihavainnot:

Lappeenrannan ja Luumäen rajalla, Huuhansuon turvetuotantoalueen lounaispuolella on rajapyykki. Pyykki koostuu neliön muotoon kasatuista pyöreähköistä kivistä ja sen halkaisija on noin 1,6 m ja korkeus noin 45 cm. Pyykki näyttää hätäisesti kasatulta tai hajonneelta. Ympäristö on muutamia vuosia sitten hakattu ja alueella kasvaa nuorta istutusmetsää.

Kuva 20. Pyykinä toimii neliönmuotoinen kiviladelmä. Koilliseen.

Kartta 17. Kohteiden 18 ja 19 sijainnit. MK 1:7000.

19. Repovuorenmanner

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Kivirakenteet, rajamerkit

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6759323 E 548926 z 75 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

Inventointihavainnot:

Rajapyykki sijaitsee Lappeenrannan ja Luumäen rajalla, Repovuoden itäosassa ja Tomperinsuon laidalla. Pyykki on sammaloitunut ja sen rakenne on hieman epämääräinen. Pyykissä on matala, sammaloitunut perustus, jonka halkaisija on noin 2 metriä. Sammaleen päällä on aseteltu yksittäisiä isompia kiviä, jotka muodostavat ikään kuin rivejä kolmeen suuntaan. Nämä ”rivit” eivät kuitenkaan sijoitu rajalinjojen suuntaisesti. Ks. kartta edellisen kohteen yhteydestä.

Kuva 21. Rajapyykissä on matala, sammaloitunut perustus, jonka päälle on aseteltu yksittäisiä isompia kiviä. Luoteeseen.

20. Tomperinvuori

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6759441 E 549866 z 82 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

Inventointihavainnot:

Tomperinvuoren metsäalueella, metsäpolun länsipuolella havaittiin kolme hiilimiilua parin metrin etäisyydellä toisistaan. Alueella on juuri tehty harvennushakkuuta ja hakkuujätteet on jätetty maahan. Paikalla on kolme pitkänmallista kuoppaa, joiden koko on keskimäärin 1,3 x 2 metriä. Kuoppien keskelle tehdyissä lapionpistoissa havaittiin noen- ja hiilensekaista maata. Metsäkoneella on myös ajettu yhden kuopan yli ja rikkonaisen maan pinnalla on havaittavissa noensekaista maata. Yhteen kuopista on laitettu kyltti, jossa lukee ”SUDENKUOPAT”.

Kuva 22. Lappio on pystyssä yhdessä havaitusta kuopista. Lappion vieressä on metallinen kyltti "SUDENKUOPAT". Länsiluoteeseen.

Kuva 23. Toinen alueella havaituista kuopista. Etelään.

Kartta 18. Kohteen 20 sijainti. MK 1: 6000.

21. Harkivenmäki

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: Työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6758954 E 550899 z 77-78 m mpy

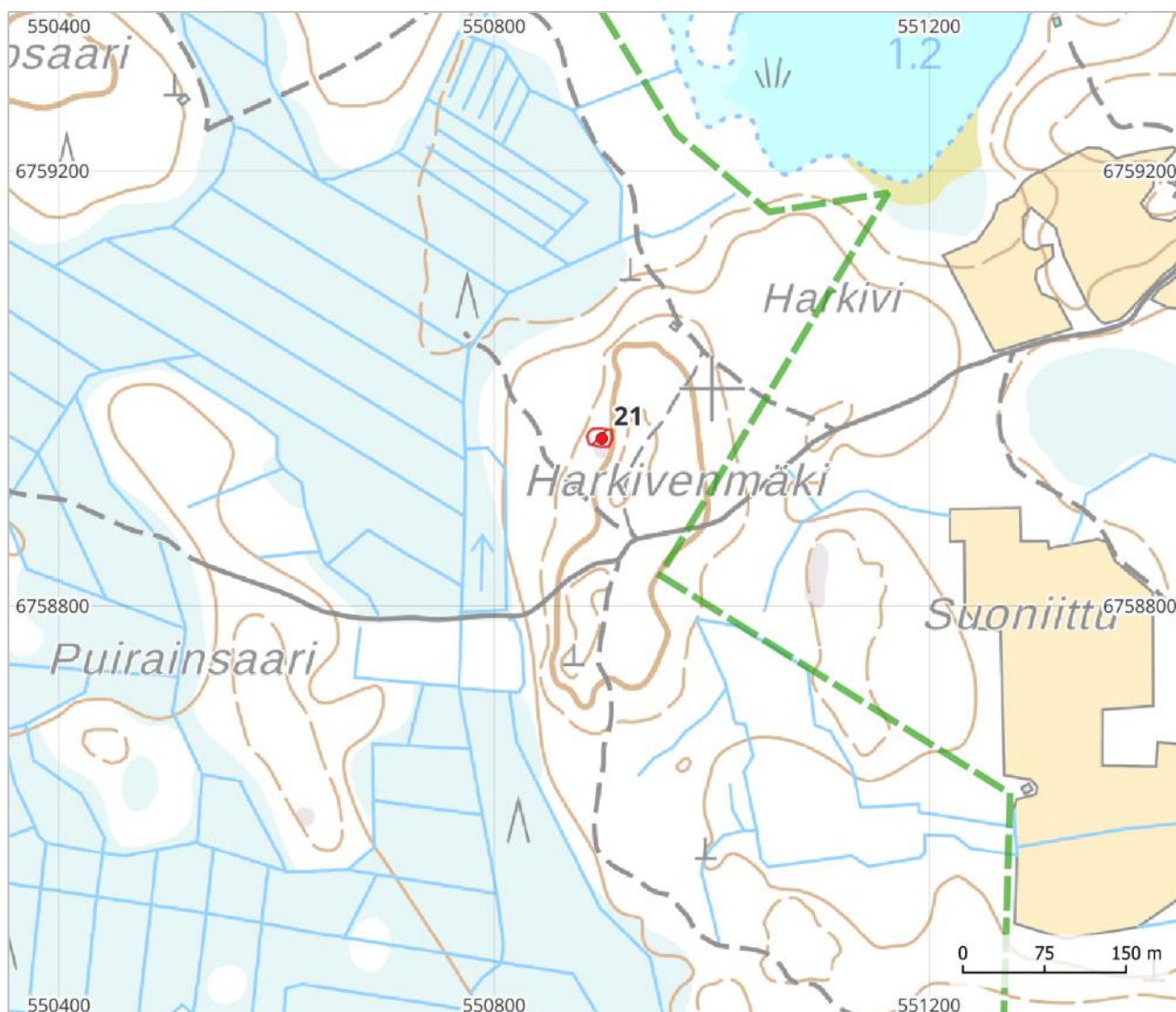
Koordinaattiselite: GPS maastomittaus, tervahaudan keskipiste

Inventointihavainnot:

Tervahauta sijaitsee Keskimmäinen-järven lounaispuolella, Harkivenmäen länsireunalla. Paikalla kasvaa avointa sekametsää. Hauta on todella loivapiirteinen ja melko vaikea havaita maastosta. Haudan muoto on pyöreä ja sen halkaisija on noin 15 metriä. Tervahaudan vallien korkeus on noin 0,3-0,5 metriä ja keskellä oleva loiva painauma on noin 0,5 metriä. Haudan länsipuolella on kolme suorakulmaista kuoppaa, joiden koko on 1,2 x 2,5 metrin välillä.

Kuva 24. Lappio on pystyssä tervahaudan loivassa kuopassa. Lounaaseen.

Kartta 19. Kohteen 21 sijainti. MK 1: 6000.

Muu kulttuuriperintökohde:

22. Alttarikivi

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Muu kulttuuriperintökohde

Muinaisjäännöstyyppi: Kultti- ja tarinapaikat, tarinapaikat

Ajoitus: Ajoittamaton/ historiallinen

Koordinaatit: N 6761902 E 552128 z 91 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

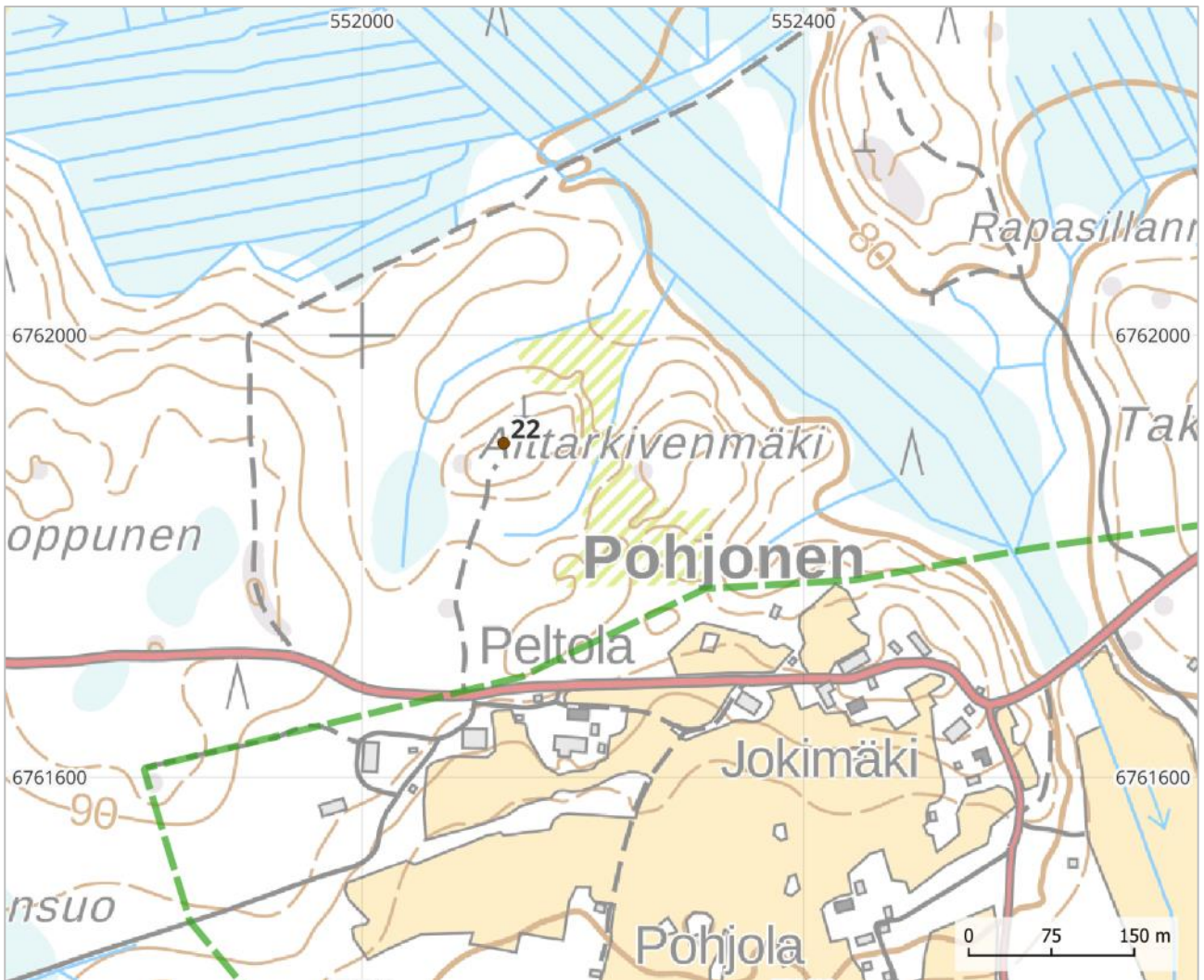
Inventointihavainnot:

Pohjosen kylässä, Alttarikivenmäki- nimisellä mäellä sijaitsee suuri siirtolohkare, jota on perimätiedon³ mukaan pidetty pyhänä paikkana ja vanhan kansan kirkkona. Siirtolohkareen eteläsivu on pystysuora ja muodostaa ikään kuin ”alttarin”. Ympäristö on avointa mäntymetsää. Nykyään ei ole enää tiedossa keitä ja miten vanhan kansan kirkoissa palvottiin, eikä kohteelle löytynyt lisätietoa kirjallisista lähteistä.

Kuva 25. Alttarikiveksi- nimetty siirtolohkare sijaitsee avoimessa mäntymetsikössä. Pohjoiseen.

³ tieto peräisin YVA- ohjelman lausunnoista ja mielipiteistä kerätystä aineistosta.

Kartta 20. Kohteen 22 sijainti. MK 1: 6000.

23. Tupavuori

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Muu kulttuuriperintökohde

Muinaisjäännöstyyppi: Kultti- ja tarinapaikat, tarinapaikat

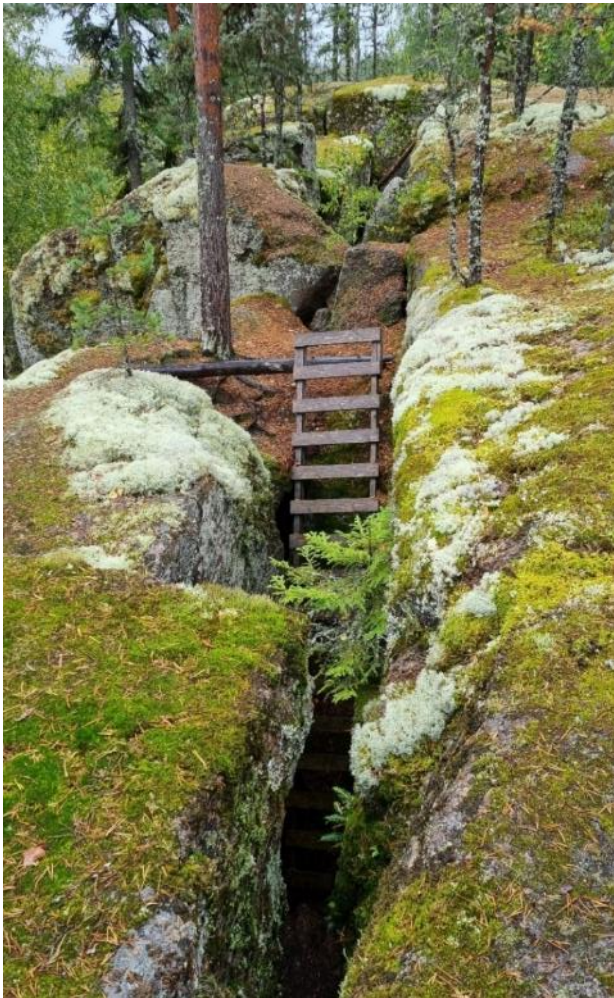
Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6761031 E 549652 z 103-104 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

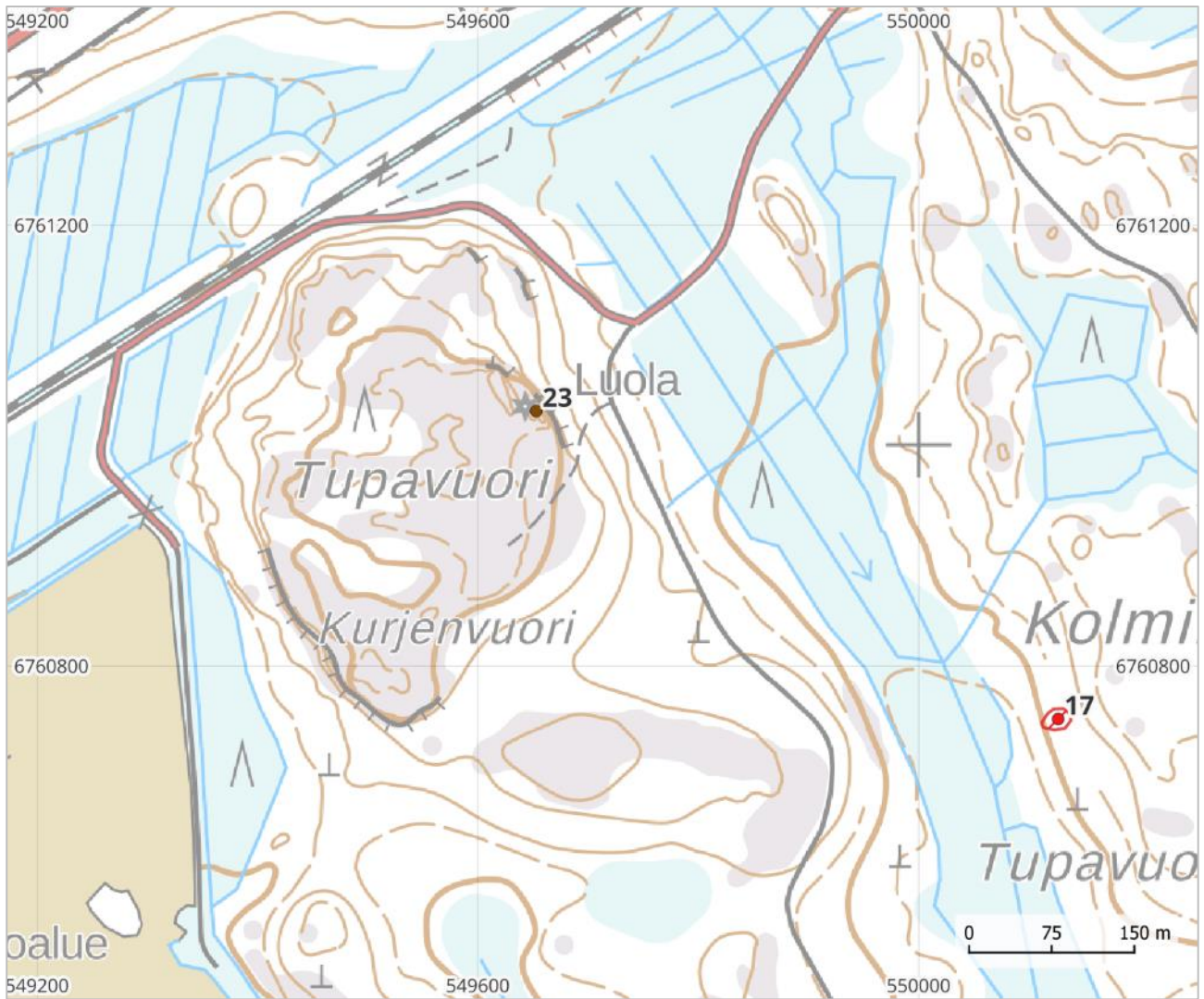
Inventointihavainnot:

Luola sijaitsee Huuhansuon koillispuolella sijaitsevan Tupavuoren itäreunalla. Luola on merkitty myös maastokarttaan ja sinne vie polku. Perimätiedon⁴ mukaan Tupavuorella sijaitsevasta luolasta on haettu turvaa vuosituhansien ajan, kuten pikkuvihan vuosina 1741-1743, jolloin alueen kylät hävitettiin. Lähdetietojen mukaan luola on kooltaan 2 x 4,5 metriä ja sen korkeus on 4,5 metriä. Luola on lohkoutuneessa rapakivigraniittikalliossa kallistuneen lohkon alla. Sen suuaukko on ahdas, vain noin 30- 150 cm ja lattia on louhikkoa ja kariketurvetta.

Kuva 26. Luola sijaitsee kallioon muodostuneen halkeaman alaosassa. Halkeamaan on asetettu useita tikkaita. Etelään.

⁴ tieto peräisin YVA- ohjelman lausunnoista ja mielipiteistä kerätystä aineistosta.

Kartta 21. Kohteen 23 sijainti Tupavuoren koillisreunalla. MK 1: 6000.

24. Kalso

Muinaisjäännöstunnus: Uusi kohde

Muinaisjäännösstatus: Muu kulttuuriperintökohde

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat, yksinäistalot

Ajoitus: Historiallinen

Koordinaatit: N 6758300 E 548988 z 76-82 m mpy

Koordinaattiselite: GPS maastomittaus

Inventointihavainnot:

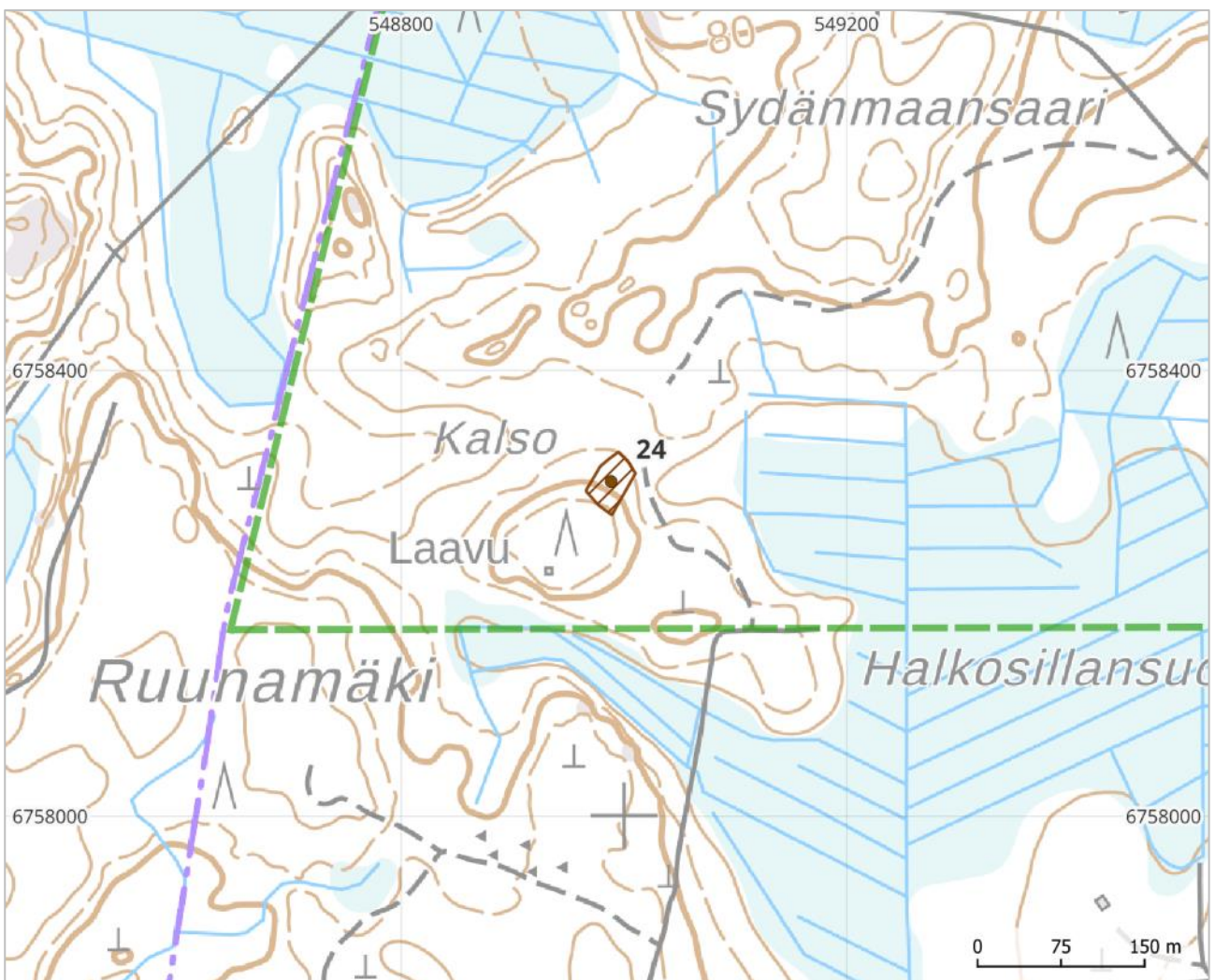
Hankealueen lounaiskulmassa on sijainnut Kalson yksinäistila. Tilaa ei ole merkitty millekään historialliselle kartalle, mutta pihapiiri erottuu vielä 1950-luvun ilmakuvasa. Tila on ilmeisesti ollut asutettuna 1800-1900-luvuilla. Maastossa havaittiin jäänteitä kahdesta rakennuksesta sekä kahdesta kellarista. Avoimen kuusimetsäisen rinteeseen yläosassa sijaitsee talon kivijalka, jonka koko on noin 6 x 12 metriä. Kivijalan kaakkoispuolella on suurehko, vallien ympäröimä maakellarikuoppa. Talon kivijalasta noin 20 metriä pohjoiseen, alarinteessä, on pyöreistä luonnonkivistä tehty kivijalka ja sen kaakkoispuolella on pieni, noin 1 x 1,5 metrin kokoinen kellarikuoppa. Kivijalkojen vieressä kulkee metsäpolku mäen päällä sijaitsevalle laavulle.

Kuva 27. Kalson tilan päärakennuksen kivijalka sijaitsee kuusimetsäisen mäenrinteen yläosassa. Lounaaseen.

Kuva 28. Alarinteessä sijaitsee luonnonkivistä tehty, todennäköisesti ulkorakennuksen kivijalka. Luoteeseen.

Kartta 22. Kohteen 24 sijainti ja aluerajaus. MK 1: 6000.

Muut havainnot:

25. Maakellari

Rinnevarjosteessa havaittiin tervahaudalta näyttävä muodostuma, joka paljastui maastotarkastuksen yhteydessä kellarikuopaksi. Kellarin lounaispuolella on kaksi suurehkoa betonijalustaa. Kellarin läheisyydestä havaittiin myös kaksi loivaa painannetta, jotka muistuttavat pyyntikuoppia. Niissä ei kuitenkaan ollut havaittavissa podsolmaannosta, vaan maaperä oli tasaisen ruskeaa hiekkaa. Lähistöllä on havaittavissa myös laajempia hiekanottokuoppia, joita nämäkin todennäköisesti ovat.

Kellarin sijainti: N 6761511 E 549769

Painanne 1: N 6761542 E 549844 (itäpuoleinen)

Painanne 2: N 6761517 E 549793

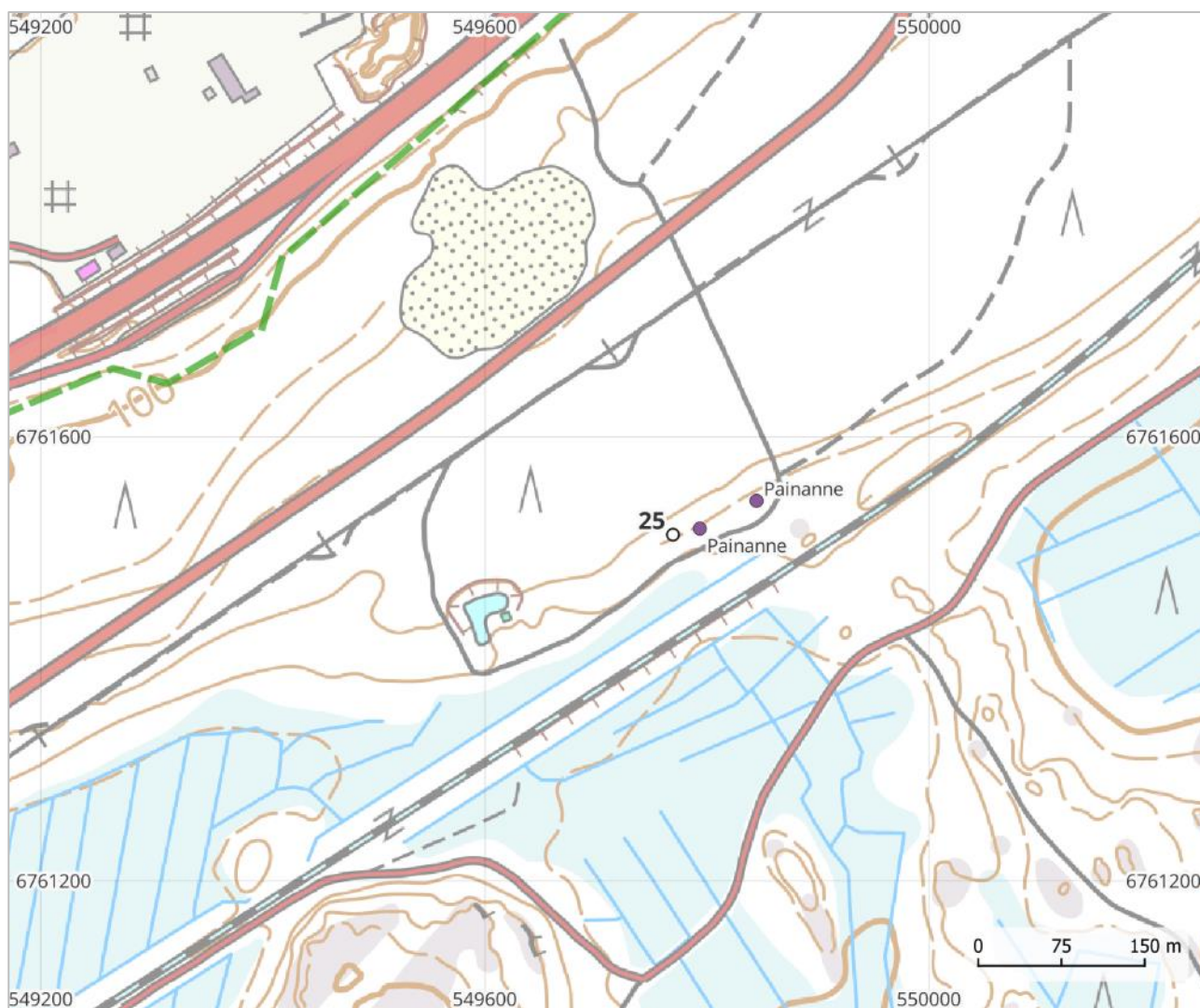
Kuva 29. Kellari valleineen, kuvattu kaakkoon.

Kuva 30. Kellarin läheisyydessä sijaitsee kaksi betonijalustaa. Koilliseen.

Kuva 31. Kellarin lähellä on kaksi loivaa painannetta. Kuvassa kellaria lähempänä sijainnut painanne. Koilliseen.

Kartta 23. Kellarin (25) ja painanteiden sijainnit. MK 1: 6000.

Lähteet:

Painetut:

- Kesäläinen, T. ja Kejonen, A. 2019. Suomen lohkareet ja tarinakivet. Helsinki: Salakirjat.
- Laakso, Ville et al. 2011. Kauskilasta keisarin aikaan. Lappeen historia 1. Esihistoriasta vuoteen 1865. Lappeenrannan kaupunki.

Tutkimusraportit:

- Jussila, Timo 1998. Lappeenrannan muinaisjäännösten inventointi. Etelä-Karjalan museo/ Mikroliitti Oy.
- Laulumaa, Vesa. Kouvola Koria - Lappeenranta Yllikkälä. 110 kV voimalinjan arkeologinen inventointi 11.-15.8.2014. Museovirasto.
- Salonen, Kirsi. Ylinen Viipurintie. Hämeen liiton julkaisuja v. 45.

Digitaaliset lähteet:

- Kulttuuriympäristön palveluikkuna: <https://www.kyppi.fi/>
- GTK:n Maankamara: <https://gtkdata.gtk.fi/maankamara/>

Kartat:

Kansallisarkisto:

- Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. MHA U Uudistuskartat ja -asiakirjat. G VIIPURIN LÄÄNI. Lappee. G43:2/1-9 Vilkkjärvi; N:ot 1-7; isojaonkartta, jakokirja ja pyykkiselitys (1839-1844). Tiedosto 8. Kansallisarkisto. Viitattu 12.9.2023.
- Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). Ia.* Pitäjänkartasto:
  - o 3133 03 Ia.* -/-_1 Luumäki (--). Tiedosto 1081982. Kansallisarkisto. Viitattu 12.9.2023.
  - o 3133 06 Ia.* -/- - Lappee (--). Tiedosto 1081985. Kansallisarkisto. Viitattu 12.9.2023.
- Topografikarttojen kokoelma. Venäläiset topografikartat 1:21 000. XIV 45 Viipurin lääniä, Kymin 1,108 km² ja Lappeen 120,077 km² kihlakuntia. 121,185 km². [Vilkkjärvi] (--). Tiedosto 1. Kansallisarkisto. Viitattu 12.9.2023.

Maanmittauslaitos:

- Separat förrättningskarta, kartdel 1, renovationskopia, storskifte, Törö by
- Separat förrättningskarta, kartdel 2, renovationskopia, storskifte, Törö by